

Integraal Huisvestingsplan 2017-2026

Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs

Versie: definitief
Datum: 15 november 2016
Bijlage: grafieken prognoses

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. PRIMAIR ONDERWIJS EN VOORTGEZET ONDERWIJS IN HEUSDEN	4
2.1. Primair onderwijs	4
2.2. Voortgezet onderwijs	4
2.3. Alle instellingen in schematische weergave	5
2.4. Wettelijke kaders gemeente	5
2.5. Wettelijke kaders schoolbestuur	6
2.6. Bevolkings- en leerlingenprognoses	7
3. VISIE	8
3.1. Totstandkoming beleidsuitgangspunten	8
3.2. Beleidsuitgangspunten Onderwijshuisvesting PO en VO Heusden	8
3.3. Relatie met andere (gemeentelijke) beleidsterreinen	13
4. ANALYSE EN MAATREGELEN	16
4.1. Kern Drunen	18
4.2. Kern Vlijmen.....	25
4.3. Kern Haarsteeg	30
4.4. Kern Oudheusden.....	32
4.5. Kern Heusden - Vesting	35
4.6. Kern Nieuwkuijk.....	36
4.6. Kern Elshout	38
5. BIJLAGEN	40

1. Inleiding

Voor u ligt het Integraal Huisvestingsplan (IHP), dat door de schoolbesturen in samenwerking met de gemeente is opgesteld, waarin in kaart is gebracht, wat er voor de onderwijshuisvesting in de gemeente de komende jaren (korte termijn is 1-5 jaar en langere termijn is 6-10 jaar) moet gebeuren. De huisvestingsvoorstellen en strategische keuzes die hierin zijn opgenomen zijn nodig om het onderwijs en hun ambities op een kwalitatief goed niveau te houden.

De aanleiding van dit IHP was een aangenomen motie tijdens de raadsvergadering van 29 september 2015 waarbij de raad aan het college de opdracht heeft gegeven om een Integraal Huisvestingsplan op te stellen voor het basisonderwijs in onze gemeente in overleg met Stichting Scala en rekening houdend met alle relevante aspecten zoals decentralisatie eigendom schoolgebouwen, leegstand e.d.

Het IHP is gebaseerd op wederzijdse wettelijke verantwoordelijkheden van zowel de gemeente als de schoolbesturen. Zo heeft de gemeente de wettelijke zorgplicht om te voorzien in adequate huisvesting. Met de herziening van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs in 2015 is op basis van de wetwijziging met betrekking tot het zogeheten buitenonderhoud voor het Primair onderwijs, de gemeente in principe verantwoordelijk voor nieuwbouw (stichting), uitbreidingen (als een school groeit) en vervangende nieuwbouw. De schoolbesturen daarentegen, zowel VO als het PO, zijn volledig verantwoordelijk voor de instandhouding van hun schoolgebouwen (exploitatie, onderhoud en aanpassingen).

Het IHP 2017 - 2026 vormt de opmaat voor verdere beleidsontwikkeling op het terrein van de onderwijshuisvesting. Hierbij wordt rekening gehouden met het leerlingen-verloop en de verwachte leegstand in schoolgebouwen alsook met de trends en ontwikkelingen die consequenties kunnen hebben voor de onderwijshuisvesting. Op het gebied van onderwijshuisvesting doen we dit op basis van de volgende uitgangspunten:

- borgen van een goede spreiding van onderwijsvoorzieningen door deze aan te laten sluiten daar waar de vraag aanwezig is, in voldoende omvang en diversiteit in onderwijs;
- efficiënt gebruik maken van beschikbare ruimtes waarbij leegstand zoveel als mogelijk vermeden wordt;
- waar zich mogelijkheden voordoen streven naar gezamenlijke huisvesting van partners die betrokken zijn bij de ontwikkeling van het kind hetgeen meerwaarde kan opleveren voor de samenwerking tussen deze partijen (met als vaste partner het onderwijs);
- het multifunctioneel inzetten van onderwijshuisvesting ten behoeve van activiteiten op het gebied van opvang, zorg, ondersteuning, welzijn, sport en cultuur;
- zorgen voor een laagdrempelige toegang van onderwijsvoorzieningen voor alle doelgroepen van jong tot oud.

De opbouw van het IHP 2017 - 2026

Hoofdstuk 2 bevat inzicht in de diverse instellingen van het PO en het VO, de wettelijke kaders en de effecten van de actualisatie van de bevolkings- en leerlingenprognoses. In hoofdstuk 3 worden de beleidsuitgangspunten van het PO en VO en de daaruit voortvloeiende visie beschreven. Ook wordt kort de relatie met andere gemeentelijke beleidsvelden benoemd. In hoofdstuk 4 volgt de analyse en de maatregelen per school per kern. In hoofdstuk 5 worden de investeringen verder uitgewerkt.

2. Primair onderwijs en Voortgezet onderwijs in Heusden

2.1. Primair onderwijs

Heusden kent een drietal bevoegde gezagen voor het primair onderwijs die gezamenlijk elk een eigen richting aanbieden aan de Heusdense bevolking:

1. Stichting Scala (Openbaar en rooms-katholiek basisonderwijs)
2. Stichting Willem van Oranje (Protestants-Christelijk speciaal basisonderwijs)
3. Stichting De Leijestroom (Protestants Christelijk basisonderwijs)

schoolbestuur	Aantal instellingen*	Aantal vestigingen **	Aantal leerlingen (1-10-2015)	Aantal leerlingen 2031
Stichting Scala	13	19	3.634	3.188
Stichting Willem van Oranje***	1	1	90	95
Stichting de Leijestroom	1	1	89	106
	15	21	3.813	3.389

* = op basis van brinnummer¹

** = aantal locaties

*** = inclusief leerlingen van SBO de Regenboog

Totaal zijn er in de hele gemeente Heusden 15 basisscholen met 21 locaties.

De diverse instellingen kennen een totaal van 3.813 leerlingen op de teldatum van oktober 2015. Op basis van de leerlingenprognose zullen dat er in 2031 naar verwachting circa 3.389 zijn.

2.2. Voortgezet onderwijs

Verder kent Heusden een vestiging van voortgezet onderwijs van de Vereniging Ons Middelbaar Onderwijs (OMO): het d'Oultremontcollege. Samen met de Walewyc-mavo in Waalwijk en het Dr. Mollercollege in Waalwijk en het Van Haestrechtcollege in Kaatsheuvel vormen ze een krachtig samenwerkingsverband: OMO Scholengroep De Langstraat. Dit groter verband maakt kleinschaligheid in de scholen mogelijk. OMO zorgt er tevens voor dat de individuele scholen op een hoger niveau kunnen presteren.

OMO scholengroep de Langstraat		Aantal leerlingen (1-10-2015)	Aantal leerlingen 2031
d'Oultremontcollege	Drunen	1.187	1.001
Dr. Mollercollege	Waalwijk	1.140	
Walewyc-mavo	Waalwijk	637	
Van Haestrechtcollege	Kaatsheuvel	319	
		3.283	2.898

Vanuit deze visie, missie en identiteit maakt OMO Scholengroep De Langstraat er met zijn scholen werk van om het onderwijs aan de leerlingen aan te bieden. Het d'Oultremontcollege in Drunen is één van deze scholen. De school biedt eindonderwijs in mavo, havo en vwo. De VO instelling kent een totaal van 1.187 leerlingen op de teldatum van oktober 2015. De leerlingen komen, naast de vele kernen uit de gemeente Heusden (86,2%), ook uit de omliggende gemeenten (Waalwijk en Aalburg) en de school vervult daardoor een regionale functie. Op basis van de leerlingenprognose zullen dat er in 2031 naar verwachting circa 1.000 zijn.

¹ De Basisregistratie Instellingen (BRIN) is een register dat door het Nederlandse [Ministerie van OCW](#) wordt uitgegeven en alle scholen en aanverwante instellingen bevat. Elke onderwijsinstelling wordt hierin geïdentificeerd aan de hand van het nummer in het register, meestal BRIN-nummer genoemd, een vier tekens lange alfanumerieke code.

2.3. Alle instellingen in schematische weergave

In een schematische weergave worden de gebouw- en vestigingsgegevens, de leerlingenaantallen per oktober 2015, capaciteit en de huidige behoefte van alle onderwijsinstellingen weergegeven.

ALGEMEEN				MEDEGEBRUIK						RUIJTEBEHOEFTE 1-1-2016			
school	kern	bouwjaar	m2	school	aantal	totaal	lokalen			Totaal	Leegstand	behoefte	Leegstand
			BVO	BVO	lokalen	aantal II	BSO	PSZ	KO	BVO	BVO	lokalen	lokalen
SBO de Regenboog	Drunen	1969	1.968	1.968	12	36							
OBS JongLeren	Drunen	1963	1.121	1.460	10	184		1		1.245	215	8	1
OBS JongLeren	Drunen	1968	339										
RK basisschool de Bolster	Drunen	1970	1.561	1.561	11	118	1	1	2	1.276	285	5	2
RK basisschool Olof Palme	Drunen	1988	1.796	4.183	12	657	1	1		3.735	448	28	2
RK basisschool Olof Palme	Drunen	2000	449		6								
RK basisschool Olof Palme	Drunen	2012	450		4								
RK basisschool Olof Palme	Drunen	1987	1.312		8								
RK basisschool Olof Palme	Drunen	1999	103		1								
RK basisschool Olof Palme	Drunen	2001	73		1								
RK basisschool de Duinsprong	Drunen	1975	2.099	4.305	16	526	1	1		3.113	1.192	22	5
RK basisschool de Duinsprong	Drunen	1975	654		4								
RK basisschool de Duinsprong	Drunen	2006	289		2								
RK basisschool de Duinsprong	Drunen	1977	1.263		7								
RK basisschool Th.J. Rijken	Elshout	1971	1.418	1.418	8	160				1.005	413	7	1
RK basisschool de Vijfhoeven	Vlijmen	1987	1.754	2.066	13	203	2			1.451	615	8	5
RK basisschool de Vijfhoeven	Vlijmen	2001	312		2								
RK basisschool Lambertus	Haarsteeg	1960	1.677	1.677	12	244				1.427	250	10	2
RK basisschool 't Kompas	Nieuwkuijk	1969	1.320	2.227	6	320	1			1.925	302	13	-1
RK basisschool 't Kompas	Nieuwkuijk	2001	408		4								
RK basisschool 't Kompas	Nieuwkuijk	1975	499		3								
RK basisschool de Bussel	Vlijmen	1975	1.165	1.914	8	311				1.770	144	13	2
RK basisschool de Bussel	Vlijmen	2001	150		2								
RK basisschool de Mini-Bussel	Vlijmen	1976	599		5						-		
OBS de Wilgen	Vlijmen	1983	2.068	2.068	15	300				1.709	359	13	2
SOR de Dromenvanger	Oudheusden	1974	2.119	2.119	11	219				1.362	757	10	1
SBO de Leilinde	Oudheusden	1974	978	1.499	11	59	1	1		727	772	4	5
SBO de Leilinde	Oudheusden	2005	521										
RK basisschool Johannes Paulus	Heusden	1980	1.362	1.362	8	189				1.151	211	8	0
Basisschool de Vlechter	Vlijmen	1968	785	785	6	89			1	793	-8	5	0
RK basisschool 't Palet	Vlijmen	2010	1.158	1.158	8	204				1.283	-125	9	-1
					216	3.819	7	5	3			163	26
D'oultremontcollege	Drunen	1976	8.826	10.202		1.187				8.166	2.036		
D'oultremontcollege	Drunen	2014	1.376										
				10.202		1.187							

2.4. Wettelijke kaders gemeente

2.4.1. Zorgplicht onderwijshuisvesting

Met ingang van 1997 is de zorgplicht voor de huisvesting van het primair en het voortgezet onderwijs volledig overgedragen van het Rijk (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) naar de gemeenten. De gemeente heeft op grond van de onderwijswetten, zoals de Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op de Expertisecentra (WEC) en de Wet op het Voortgezet onderwijs (WVO), ter invulling van haar zorgplicht voor de huisvesting van scholen een gemeentelijke verordening vastgesteld.

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Heusden 2010 is op basis van de modelverordening van de VNG herzien in 2015. De aanleiding voor deze herziening is de Wet tot wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet primair onderwijs BES². Deze wet is 1 januari 2015 in werking getreden. De voornoemde wetswijziging betekent voor gemeenten dat hun zorgplicht voor onderhoud en aanpassing van schoolgebouwen voor het PO vervalt. Een dergelijke wetswijziging heeft voor het VO reeds in 2006 plaatsgevonden. De gemeente is nog steeds wel verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreidingen (als een school groeit) en

² Bonaire, Sint-Eustatius en Saba

vervangende nieuwbouw. Feitelijk zijn de schoolbesturen, zowel VO als het PO, thans volledig verantwoordelijk voor de instandhouding van hun schoolgebouwen.

2.4.2. Lokalen voor bewegingsonderwijs (gymnastiekvoorzieningen)

De instandhouding van de lokalen bewegingsonderwijs kent feitelijk twee componenten: de kosten voor het onderhoud van het lokaal en de exploitatievergoeding (klokuurvergoeding).

Onderhoud

Door de Wet Overheveling buitenonderhoud en aanpassing 1 januari 2015 maakt ook het onderhoud van de lokalen bewegingsonderwijs van de scholen voor basisonderwijs, speciale scholen voor basisonderwijs, geen onderdeel meer uit van de Verordening. En zijn daarmee geen voorziening in de huisvesting meer. In tegenstelling tot het onderhoud en de aanpassing aan schoolgebouwen, ligt de zorgplicht voor deze gymnastiekvoorzieningen (lokale voor bewegingsonderwijs) echter onveranderd nog bij de gemeente. Om die reden worden deze activiteiten vanaf januari 2015 gerekend tot de kosten van de materiële instandhouding. De gemeente is verantwoordelijk voor de kosten van de materiële instandhouding voor de eigen lokalen bewegingsonderwijs en is daarmee op basis van de materiële en financiële gelijkstelling binnen het onderwijs ook verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de vergoeding van de kosten van de materiële instandhouding aan de schoolbesturen voor de lokalen bewegingsonderwijs waarvan het schoolbestuur juridisch eigenaar is. Heusden kent de volgende lokalen voor bewegingsonderwijs:

Gymzaal		Juridisch eigendom
Sporthal Onder de Bogen	Drunen	Gemeente
Sportzaal de Vennen	Drunen	Gemeente
Sporthal de Kubus	Oudheusden	Gemeente
Sportzaal de Brug	Drunen	Gemeente
Sporthal Die Heygrave	Vlijmen	Gemeente
Gymzaal MFA Caleidoscoop	Vlijmen	Stichting Scala
Gymzaal de Bolster	Drunen	Stichting Scala
Gymzaal De wegwijzer	Drunen	Stichting Scala
Gymzaal De Bussel	Vlijmen	Stichting Scala
Gymzaal 't Kompas	Nieuwkuijk	Stichting Scala
Gymzaal Th.J. Rijken	Elshout	Stichting Scala
Gymzaal Lambertus	Haarsteeg	Stichting Scala

De gemeente blijft de middelen voor het buitenonderhoud van de lokalen voor bewegingsonderwijs uit het gemeentefonds ontvangen. Om de procedure tot bekostiging van de aanvragen die door het schoolbestuur kunnen worden gedaan te regelen, is per 1 januari 2015 een nieuwe 'Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs' vastgesteld. Voor de lokalen die in eigendom zijn van de gemeente, verandert er niets. De nieuwe Verordening is alleen van toepassing op de lokalen bewegingsonderwijs, waarvan het schoolbestuur eigenaar is.

Exploitatievergoeding

De wet op het primair onderwijs (WPO) bepaalt dat de gemeente voor lokale bewegingsonderwijs, waarvan het eigendom berust bij een schoolbestuur van een niet door de gemeente in stand gehouden school, jaarlijks een vergoeding ter beschikking stelt (zie artikel 117 van de WPO). In artikel 29 van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Heusden 2015 en in de bijgaande Beleidsregel bekostiging lokale bewegingsonderwijs gemeente Heusden 2015 wordt dit verder uitgewerkt. De hoogte van de vergoeding is gebaseerd op het aantal klokuren.

2.5. Wettelijke kaders schoolbestuur

Op grond van de onderwijswet- en regelgeving is het schoolbestuur van oudsher verantwoordelijk voor de materiële instandhouding van het schoolgebouw. Daartoe worden gerekend alle kosten die verband houden met het instandhouden van het gebouw dat nodig is voor het onderwijs, zoals exploitatielasten (energie, schoonmaak etc.) klein- en herstel onderhoud en het binnen onderhoud. De eigenaarslasten zoals verzekeringen en OZB komen ten laste van de gemeente. Vanaf januari 2015 is met de wetwijziging ook de financiële verantwoordelijkheid voor het (buiten)onderhoud en de aanpassingen aan de schoolgebouwen overgeheveld naar de schoolbesturen. De bekostiging voor de uitvoering van deze verantwoordelijkheid is per 1 januari 2015 opgenomen in de rijksvergoeding Materiële Instandhouding (MI), die de schoolbesturen rechtstreeks van het Rijk ontvangen. Daarmee is er een sluitend systeem van bekostiging voor de onderwijshuisvesting: de gemeente heeft de

zorgplicht om te voorzien in adequate huisvesting (mutaties), de schoolbesturen de verantwoordelijkheid voor de instandhouding.

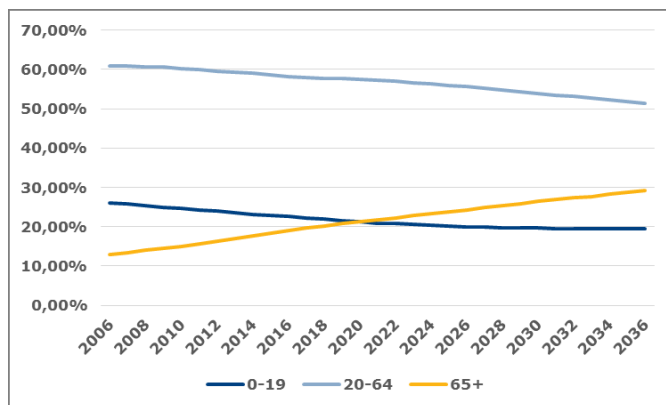
Bovenstaande geldt voor zowel het primair onderwijs, als het voortgezet onderwijs.

2.6. Bevolkings- en leerlingenprognoses

Om de twee jaar worden er bevolkings- en leerlingenprognoses gemaakt. De laatste bevolkings- en leerlingenprognoses zijn van april 2016.

Bevolkingsprognose

De bevolkingsprognoses geven aan dat het inwoneraantal van de gemeente zal doorgroeien van 43.306 inwoners per 1 januari 2016 naar 44.642 inwoners in het jaar 2031. De ontwikkeling van het aantal inwoners in de gemeente Heusden van de afgelopen jaren laat zien dat de leeftijdsopbouw van de bevolking in die periode sterk is veranderd. Vooral het aantal personen van 65+ is flink toegenomen, dat wil zeggen met bijna 48% sinds 2006. De recente bevolkingsprognose laat zien dat deze verandering de komende jaren zal doorzetten, zij het minder sterk.

Verandering in leeftijdsopbouw

Voor de woningmarkt zijn naast leeftijdsspecifieke ontwikkelingen, vooral ook de huishoudensontwikkelingen relevant. Het aantal huishoudens bepaalt in grote lijnen de kwantitatieve behoefte (hoeveel woningen zijn er nodig), terwijl de huishoudenssamenstelling van invloed is op de kwalitatieve behoefte (wat is gewenste samenstelling van de woningvoorraad). Het aantal huishoudens neemt toe. Vooral het aantal eenpersoonshuishoudens en eenouderhuishoudens groeit sterk. De groei van eenouderhuishoudens komt vrijwel volledig voor rekening van de ouderen³. Hierbij speelt ook de (verder) oplopende levensverwachting een rol. Veranderingen in leeftijdsopbouw kunnen daarom grote gevolgen hebben voor de bevolkingsprognose.

Jaarlijks worden er regionale afspraken gemaakt over de gemeentelijke woningbouwplanning en – programmering, waarbij de uitkomsten van de (meest actuele) provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognoses de basis vormen. Deze gemeentelijke woningbouwplanning en – programmering worden gebruikt bij de bevolkings- en leerlingenprognoses, die om de twee jaar worden gemaakt.

Leerlingenprognoses

Uit de leerlingenprognoses 2016 blijkt dat de komende jaren zich een terugloop in het aantal leerlingen zal voordoen, waardoor de leegstand in de bestaande onderwijsgebouwen nog meer zal toenemen.

De effecten van de leerlingenprognoses zijn leidend voor de ontwikkelingen in de onderwijs-huisvesting. Omdat de vergoedingen voor de exploitatie en instandhouding van het schoolgebouw afhankelijk zijn van het aantal aanwezige leerlingen en niet afhankelijk van de beschikbare omvang van de gebouwen, is het noodzakelijk om samen met de schoolbesturen plannen te maken om de beschikbare capaciteit te herschikken. De leerlingenprognose per school is als bijlage toegevoegd.

³ Bron: www.bevolkingsprognoses.brabant.nl (Provincie)

In hoofdstuk 4: 'Analyse en maatregelen' wordt per kern aangegeven wat de leerlingenprognose is en wat de effecten zijn op de te nemen maatregelen.

3. Visie

3.1. Totstandkoming beleidsuitgangspunten

In een aantal sessies zijn de gemeenschappelijke beleidsuitgangspunten voor het PO en VO geformuleerd die de grondslag vormen van het IHP. Deze uitgangspunten zijn voor een deel vertalingen van bestaande opvattingen, aangevuld met nieuwe inzichten en afspraken. Voor het PO zijn dit o.a. zaken als opvattingen over Integrale Kindcentra van 0 tot 12 jaar, kwalitatief hoogwaardige schoolgebouwen, spreiding en bereikbaarheid en de balans tussen denominaties. Voor het VO zijn dit o.a. zaken als opvattingen over een blijvend aanbod VO in Heusden en op welke wijze dat gestalte zou moeten krijgen, vertaald naar een kwalitatief hoogwaardige schoolgebouw, dat past in de behoefte aan VO.

Deze beleidsuitgangspunten hebben een relatie met verschillende andere beleidsterreinen. Deze andere beleidsterreinen worden in paragraaf 3.3. kort aangestipt.

3.2. Beleidsuitgangspunten Onderwijshuisvesting PO en VO Heusden

3.2.1 Beleidsuitgangspunten onderwijshuisvesting primair onderwijs (PO)

Ambitie

De ambitie van de scholen en gemeente start bij de kansen voor kinderen. Elk kind moet zich op basis van de eigen talenten kunnen ontwikkelen, en het liefst optimale ontwikkelingskansen voor de toekomst bieden in een doorlopende leerlijn van 0 tot 12 jaar. Daaraan willen alle partijen, die verbonden zijn aan de ontwikkeling van het kind, collectief een bijdrage leveren.

De huisvestingsagenda dient eraan bij te dragen dat elk kind telt en een passende plek krijgt om zich naar vermogen te kunnen ontwikkelen.

De scholen willen ten opzichte van elkaar onderscheidend en complementair zijn en zo een rijk palet aan ontwikkelingsmogelijkheden vormen. Zij bieden op basis van levensbeschouwelijke identiteit, maar ook op basis van onderwijskundige, didactische en pedagogische opvattingen en praktijken een ruime keuze voor ouders. De keuzevrijheid van onderwijs staat hoog in het vaandel, tegelijkertijd willen de scholen de ouders daarin proactief ondersteunen.

De schoolbesturen staan midden in de samenleving en maken daar deel van uit. De samenleving is continu in ontwikkeling. Door ondernemend te zijn, leveren zij een bijdrage aan deze ontwikkeling. Zij stimuleren een actieve en onderzoekende houding, gericht op innovatie en creativiteit. De scholen creëren een veilige en uitdagende leeromgeving.

In de gemeente Heusden behoren goede duurzame voorzieningen voor onderwijs en kinderopvang aanwezig te zijn met een weloverwogen spreiding. De primaire taakstelling voor onderwijs staat voorop en alle aanvullende functies versterken de pedagogische taak. Alle aanvullingen, indien ze bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en de leeromgeving verrijken, zijn wenselijk. Ze worden haalbaar met additionele geldstromen. Uiteindelijk zijn de voorzieningen gehuisvest in goede veilige en duurzame gebouwen, die voldoen aan de wettelijke eisen.

Partners die gezamenlijk onder één dak elkaars sterktes zien, die willen benutten en die samen sterker maken, zetten zich in voor de kracht van de wijk. Een inbedding in de wijk, verbonden met andere organisaties en voorzieningen, zoals de zorg, maken het mogelijk om een meer integrale bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de leer- en leefomgeving van de kinderen. Opvang, opvoeding en onderwijs en vrije tijd zullen meer en meer verbonden moeten zijn, opdat elk kind zich optimaal kan ontwikkelen en in geluk kan opgroeien.

Elke school geeft vorm aan een karakteristiek profiel, passend bij de wijk. De schoolbesturen geven actief vorm en inhoud aan partnerschap met alle betrokkenen. De ontwikkeling van leerlingen en medewerkers staat centraal.

Kernwaarden zijn ondernemerschap, partnerschap en ontwikkelingsgericht.

Kinderen krijgen in het gehele onderwijssysteem kansen voor hun toekomst. Daarom kent zowel het PO, als SBO en VO een oriëntatie op de omringende wereld, zowel sociaal maatschappelijk, als economisch en cultureel. De bedrijvigheid en de toekomstige banen, maar ook de ontwikkeling van burgerschap krijgen aandacht, zodat elk kind in vele opzichten vertrouwen op kan bouwen in de wereld van de 21e eeuw.

In het kader van passend onderwijs zal het speciaal onderwijs een nauwe betrokkenheid met het reguliere PO en VO onderhouden. Leerlingen zullen minder permanent naar het speciaal onderwijs gaan en het regulier onderwijs zal meer expertise gaan inzetten. Dat vraagt om flexibiliteit van alle partners en van de huisvesting.

De scholen zullen samenwerken, enerzijds om optimale kansen voor kinderen te creëren, anderzijds om in strategisch partnerschap met elkaar en met de gemeente, tegemoet te komen aan de ontwikkelingsvragen van Heusden.

De schoolbesturen hebben daarbij de ambitie om blijvend op een duurzame manier te werken en te handelen, vanuit de basisovertuiging dat we de wereld leefbaar en mooi moeten achterlaten voor de generaties die na ons komen. Vanuit alle beleidsterreinen, zowel binnen het educatieve proces als in de aanverwante processen, zal daar in woord en daad doorlopend inhoud aan gegeven worden en wordt bewustwording gestimuleerd. Daarbij dient het uitgangspunt dat alle betrokkenen hierin zowel hun eigen als de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen.

Trends en ontwikkelingen

Onderwijs staat midden in de samenleving en die samenleving heeft ook invloed op het onderwijs. De volgende trends en ontwikkelingen zijn binnen het onderwijs op dit moment waarneembaar:

21 century skills (eigentijdse vaardigheden); Flipping the classroom (instructie digitaal, verwerking met ondersteuning in de klas door procesbegeleiding); Bewegen, spelen, swingen en zingen als stimulans voor het leren; individueel leren (Ontwikkelingsgericht gericht leren met een eigen portfolio) en samen spelen; Gezonde school, sociale gezondheid (zonder pesten) en fysieke gezondheid (binnenklimaat); ICT (bring your own device/ e-learning); directe feedback tijdens het oefenen (anders verantwoorden); Ouderbetrokkenheid (met en van); Integrale Kindcentra. Daarnaast is er sprake van een verdergaande ontwikkeling rondom het burgerschapsonderwijs (burgerschap en persoonlijkheidsvorming), welke een belangrijke rol speelt in het onderwijs (advies Onderwijsraad).

De toekomstige onderwijshuisvestingsvoorzieningen moeten ons de gelegenheid geven om op adequate wijze in te kunnen spelen op deze trends en de demografische ontwikkelingen gemeente breed en binnen de diverse kernen.

Scholenplanning

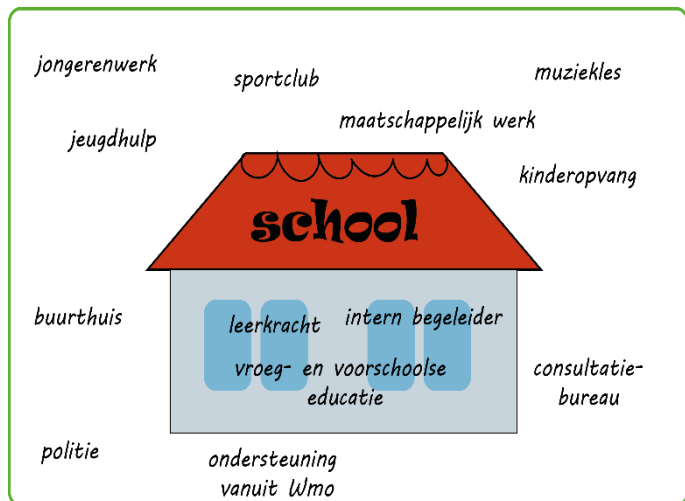
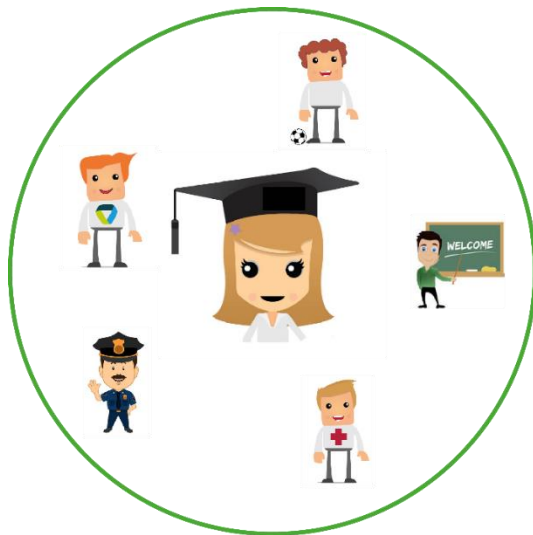
Op basis van de toekomstige ontwikkelingen is het wenselijk te beschikken over scholen met een flexibele indeling met daarbij een betere bruto-netto verhouding. Mee kunnen bewegen met de toekomstige functionaliteiten is een must. De scholen zijn bij voorkeur met de voorzieningen voor kinderopvang in de wijk gepositioneerd.

De bevolking laat een stijging zien. Het aantal jongeren (en daarmee leerlingen) neemt echter licht af. In de toekomstige scholenbouw kan deze krimp opgelost worden met het bouwen van scholen met een geringer oppervlak. Onderlinge groei en krimp tussen scholen, kan in een mogelijk cluster goed worden opgevangen. Het voorkomen en terugdringen van leegstand is een opgave waar de schoolbesturen en de gemeente aan willen werken. Het speciaal onderwijs zal in omvang eerder afnemen. In ieder geval is een breed aanbod voor alle leerlingen (PO, VO en SO) binnen het samenwerkingsverband het uitgangspunt.

Integraal kindcentrum (IKC)

Van een integraal kindcentrum is sprake als in een locatie onderwijs en kinderopvang in verregaande vorm geïntegreerd zijn. Bij een integraal kindcentrum richt men zich dus op de integratie van de voorzieningen ten behoeve van het kind. Een brede school daarentegen gaat uit van een samenwerkingsconcept: een aantal (kindgerichte) organisaties die afspreken samen te werken binnen

een gezamenlijke visie en met gezamenlijke doelen. De term brede school geeft dus de samenwerking aan, niet het gebouw. Er kan dus sprake zijn van samenwerking in een brede school van partners die op verschillende locaties gehuisvest zijn. Bij een IKC daarentegen zijn de partners in 1 gebouw bijeengebracht. In Heusden streven de schoolbesturen naar een IKC op maat voor de lokale situatie op basis van gelijkwaardigheid van de partners (een IKC H -> Integraal Kindcentrum model Heusden). Binnen de IKC H zullen gebouwen in de eerste plaats moeten voldoen aan de gevraagde functionaliteiten. Ze moeten een veilig en gezond klimaat hebben en een verzorgd uiterlijk. De staat van onderhoud moet goed zijn. De uitstraling van de gebouwen dient zodanig te zijn dat leerlingen en ouders het vertrouwen hebben, dat je daar kunt leren voor de toekomst. Gebouwen moeten flexibel en duurzaam zijn, niet alleen omwille van besparing op het energiegebruik, maar ook om de betekenis die er ten aanzien van het omgaan met de natuurlijke bronnen van uit gaat op de kinderen. Het levensduur bestendig bouwen heeft nadrukkelijk de voorkeur. Investerings dienen daarop gericht te zijn en beogen daarmee op life-time basis ook financieel het gunstigst te zijn. Schoolgebouwen dienen bruikbaar te zijn voor andere maatschappelijke partners, het is immers waarschijnlijk dat het gebruik langere tijd per dag en per week aan de orde zal zijn. Het is om meerdere redenen wenselijk om telkens na 20 jaar een renovatie en update van de schoolgebouwen toe te passen. Het lange termijn investeringsbudget dient daarin te voorzien.

Onderhoud en exploitatie

Onderhoud aan schoolgebouwen is essentieel en is sinds 2015 een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Het is noodzakelijk dat de gebouwen een goede basiskwaliteit hebben, zodat het beschikbare budget over de middellange termijn gezien, toereikend is.

Een professionele collectieve aanpak op dit gebied maakt dat er budgettaire voordelen kunnen worden behaald.

In schoolgebouwen moet het mogelijk zijn om bij normaal gebruik een gezonde exploitatie te realiseren. De bekostiging van scholen kent een sobere exploitatievergoeding. Op grond daarvan is het nodig om duurzame scholen te bouwen. Een gezonde exploitatie wordt daarnaast bevorderd door bewust gedrag. Het vergelijkend onderzoek tussen de scholen ten aanzien van de diverse onderdelen van de exploitatie (energiegebruik, schoonmaakkosten, alarmopvolging e.d.) kan een goed beeld geven over hoe de kosten gunstig beïnvloed kunnen worden. Daarnaast kan medegebruik en multifunctioneel gebruik een gunstig effect hebben op de exploitatie van een gebouw. Schoolbesturen streven dat na.

Ontwikkelingen onderwijshuisvesting

Momenteel zijn er landelijk binnen het gebied van onderwijshuisvesting ook diverse trends en ontwikkelingen waar te nemen, die van invloed kunnen zijn:

- verdere autonomievergroting van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van schoolbesturen. Voorbeelden daarvan zijn de Overheveling buitenonderhoud (2015) van gemeente naar schoolbesturen en de Motie Buma-maatregel, waardoor onderwijshuisvestingsgelden zijn overgeheveld naar de budgetten voor de schoolbesturen (korting op de gemeentefondsuitkering);
- onvoldoende budget voor exploitatie en te lage normbudgetten (mede veroorzaakt door verscherping bouwkundige eisen conform. Bouwbesluit 2015);
- krimpgebieden (vermindering van het aantal leerlingen op basis van demografische ontwikkelingen);
- onderzoek naar mogelijkheden tot doordecentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen van gemeente naar schoolbesturen met behoud van de wettelijke zorgplicht bij de gemeente;
- ontbreken van landelijke richtlijnen met betrekking tot renovatie en kwaliteitseisen.

Visie op onderwijshuisvesting

Schoolbesturen streven naar toereikende gebouwen die naadloos aansluiten op de omgevingsbehoefte. Deze gebouwen:

- zijn in staat om de IKC H gedachte optimaal te faciliteren;
- bieden gelegenheid om het onderwijs op een manier te verzorgen die aansluit bij de visie van de school;
- bewegen flexibel mee met de ontwikkelingen van de directe omgeving (groei en krimp en maatwerk voor de lokale behoefte);
- dragen bij aan het optimaliseren van de leerprestaties;
- zijn gebouwd met duurzame en onderhoudsvriendelijke materialen;
- zijn op de lange termijn exploitabel vanuit de beschikbare middelen.

Omgekeerd behoeft het onderwijsconcept niet beperkt te worden tot het keurslijf van een schoolgebouw, maar kan ook daarbuiten plaatsvinden, zoals in de directe omgeving, bij bedrijven, in het groen, bij de zorginstelling, in de sporthal, in de horeca.

3.2.2. Beleidsuitgangspunten onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs (VO) Visie

In de onderwijsvisie van OMO Scholengroep De Langstraat⁴ staat het onderwijsproces van de leerlingen en hun vermogen om te leren centraal. Iedere leerling verdient goed onderwijs. Onderwijs dat uitdaagt het beste uit ieder kind te halen en onderwijs dat zowel bij de tijd is als voorbereid op de toekomst. De inspanningen van het schoolbestuur zijn er daarbij op gericht hun scholen aantrekkelijk en uitdagend te houden voor hun doelgroep: de leerlingen van 12-18 jaar uit de regio en deze groep daarmee een succesvolle en ook plezierige schoolcarrière te bieden. Samen met de leerlingen streven zij ernaar dat zij van school gaan met een diploma passend bij hun niveau. En daar hoort ook bij het leren zelf verantwoordelijk te worden voor en sturing te geven aan het eigen leerproces en het leren keuzes te maken (burgerschap).

Het d'Oultremontcollege is een school die voor de mavo, havo en vwo-leerlingen van de gemeente Heusden en omgeving toekomstgericht onderwijs verzorgt. Met toekomstgericht onderwijs wordt bedoeld, dat leerlingen naast het traditionele curriculum competenties krijgen aangeleerd, waarmee zij goed voorbereid zijn op een steeds veranderende samenleving: opleiden tot zelfstandigheid en creativiteit.

Leerlingen zijn verbonden met de school en de omgeving. Op het d'Oultremontcollege krijgen leerlingen de mogelijkheid hun talenten te ontdekken en te versterken. De begeleiding van de leerlingen is gericht op leerresultaten, het ontdekken van talenten en individuele groei (op weg naar zelfstandigheid).

---

⁴ Bron: Schoolplan 2016-2019

Profilering

1. Het d'Oultremontcollege wil actief onderdeel uitmaken van zijn directe omgeving. Als school draagt zij bij aan de leefbaarheid van de Langstraatregio en daar waar het mogelijk is, haalt zij de buitenwereld binnen de school. Deze open benadering is terug te vinden in het beleid, het onderwijsaanbod, de huisvesting en het gedrag van medewerkers van de school.

In de onderbouw staan kunst en cultuur en sport centraal bij het ontwikkelen van vaardigheden. Daarbij wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van lokale aanbieders (zoals De Aleph). De school onderzoekt de mogelijkheden om een aantal van deze activiteiten binnen het gebouw mogelijk te maken (zoals danslessen en buurtactiviteiten). De school stimuleert docenten actief deel te nemen aan lokale organisaties en activiteiten.

2. Het d'Oultremontcollege profileert zich op het gebied van Onderzoek, Ontwerpen en Ondernemen (met o.a. het Technasium voor havo en vwo). Dit veronderstelt een brede kennisbasis, beheersing van moderne vreemde talen en een open blik op de wereld. In de basisjaren stimuleert de school talentontwikkeling door de nadruk te leggen op onderzoek & ontwerpen, sport, kunst en cultuur.

De school beschikt over een moderne Technasium-werkruimte voor havo en vwo en wil dit graag verbreden naar (vmbo-t/mavo). Hiervoor is een nieuwe, geschikte werkruimte gewenst. De school nodigt lokale (technische) bedrijven uit om als opdrachtgever of leverancier van kennis op te treden.

3. Het d'Oultremontcollege geeft invulling aan zijn profilering door het bouwen van of het aansluiten bij netwerken. De directie heeft een initiërende rol op dit gebied. Nadat netwerken actief zijn, nemen docenten deze rol geleidelijk over en bouwen het netwerk verder uit.

Hiervoor is een initiatief gestart: LOON (lokale ondernemers en onderwijs netwerk) waarin VO, mbo en bedrijven actief zijn. De school is ook actief in het (internationale) netwerk 'Water is Life'.

4. Het d'Oultremontcollege zoekt nadrukkelijk de publiciteit op de terreinen waarop zij zich profileert. De boodschap die daarbij gehanteerd wordt is: wij doen meer dan alleen goed onderwijs geven. De nieuwe profilering moet leiden tot een beter imago en een hogere instroom in jaar 1. De ambitie is door de huidige opbouw van de school m.n. gericht op het vergroten van de instroom van mavo- en vwo-leerlingen.

De school werkt aan een herprofilering van de mavo als 'hofleverancier van de havo' bijv. door het aanbieden van een 7^e examenvak. Daarnaast organiseert zij voor leerlingen van het basisonderwijs proeflessen (zoals onderzoek en ontwerpen), waarbij de school tevens speciale aandacht heeft voor hoog- en meer begaafden. De school streeft ernaar om het verloren marktaandeel (aan scholen in Waalwijk en Den Bosch) terug te winnen. Daarbij is 1200 leerlingen een realistisch perspectief.

Huisvesting (toekomst/ambitie)

Het d'Oultremontcollege beschikt over een open gebouw, dat tijdens en na schooltijd gebruikt kan worden voor onderwijs, kunst- en cultuureducatie, sport en voorstellingen voor de inwoners van Drunen en haar omgeving.

Het gebouw is opgedeeld in logische zones:

- een zone voor onderwijs aan jaar 1 en 2, waarbij er veel aandacht is voor brede vorming van leerlingen;
- een zone gericht op werk en beroep voor mavo en de tussenjaren havo/vwo;
- een zone met collegezalen en flexibele werkruimtes waar leerlingen uit de bovenbouw havo/vwo worden voorbereid op het hoger onderwijs.

De creatieve lokalen en sportvoorzieningen zijn zo binnen het gebouw gesitueerd, dat deze ook na schooltijd gebruikt kunnen worden. Hiervoor beschikt de school over een aparte ingang die uitkijkt op de sportvoorzieningen bij plan Dillenburg.

Door de opdeling in zones, kan de veiligheid van gebruikers (beter) worden gegarandeerd. Daarnaast wordt door afsluiting van zones in de avonduren mogelijke vernieling tegengegaan en worden de verwarmings- energiekosten verlaagd.

Omgeving van de school (toekomst)

Het d'Oultremontcollege is vanuit 3 kanten per fiets goed te bereiken. Het schoolplein is open en tijdens speciale evenementen te gebruiken door bezoekers van de sporthal. De medewerkers van de school parkeren hun auto op werkdagen op de parkeerplaats van de (huidige) sporthal. Dit is ook de 'drop and ride-plaats' voor ouders. De leveranciersingang bevindt zich aan de Dillenburgstraat/Tinie de Munnikstraat.

De school grenst aan de noordkant aan het park met sportfaciliteiten die samen met de (huidige) sporthal en de judo- en turnhal onderdeel uitmaken van één integraal sport- en recreatiegebied. De zuidkant gericht op de nieuwbouw van plan Dillenburg is volledig afgescheiden van de Tinie de Munnikstraat zodat er een natuurlijke scheiding is tussen bestemmingsverkeer en fietsers op weg naar en van school.

3.3. Relatie met andere (gemeentelijke) beleidsterreinen

Passend Onderwijs

Met de Wet passend onderwijs hebben scholen de taak om ieder kind een passende onderwijsplek te bieden op de eigen school, of op een andere school in het regulier of het (voortgezet) speciaal onderwijs. Binnen de samenwerkingsverbanden worden afspraken gemaakt over de ondersteuning aan leerlingen binnen de school en de bekostiging daarvan. De gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning buiten de school; dit vraagt om afstemming. De gemeente is tevens verantwoordelijk voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE), met als doel om integrale kindcentra te realiseren waar kinderopvang en onderwijs samenwerken. Daarom voert de gemeente met de scholen samen op overeenstemming gericht overleg (OOGO) over het jeugdbeleid/VVE.

Verder neemt Heusden met de regiogemeenten deel aan het OOGO over het ondersteuningsplan⁵. Ook op schoolniveau is afstemming belangrijk, we werken immers volgens het principe van één gezin, één plan en één regisseur.

---

⁵ Gezamenlijke OOGO agenda is breder dan afstemming zorg in en om school, maar zich ook richt op o.a. leerplicht, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en onderwijsachterstand

Jeugd

De nota integraal jeugdbeleid 2016 tot en met 2019: 'Het Beste voor de Jeugd!' is 'de kapstok' voor gemeentelijke activiteiten die zich richten op jeugdigen (0 tot 18 jaar, met een doorlooptijd tot 23 jaar) en hun ouders. We gaan uit van de volgende ambitie en uitgangspunten:

Speelvoorzieningen/open schoolterreinen

In de nota over speelruimtebeleid geeft de gemeente Heusden een overzicht van de Heusdense kijk op spelen. Spelen draagt bij aan de gezondheid van de jeugd en zorgt dat ze plezier hebben in hun eigen buurt. Buiten spelen is ook erg belangrijk voor de sociale, cognitieve en motorische ontwikkeling van kinderen en is een belangrijke vorm van bewegen waardoor overgewicht kan worden tegengegaan. Het schoolplein kan een belangrijke rol spelen in de beweging van kinderen zowel tijdens als buiten schooltijd. De flexibiliteit en mogelijkheden van een gebouw zijn van invloed op de mate waarop een gebouw of speelterrein multifunctioneel gebruikt kan worden. Het is ook afhankelijk van de behoeften van ouders en de wijkbewoners. Bij het schoolbestuur Scala bestaat bijvoorbeeld de wens om de schoolpleinen zoveel mogelijk te verbinden met, dan wel over te laten lopen in de openbare ruimte. Er worden afspraken gemaakt over de taken, verantwoordelijkheden, aansprakelijkheden en de financiële en personele inzet.

Sport en bewegen: buurtsportcoaches

De gemeente Heusden heeft eind 2012 de 'Verklaring deelname Programma Sport en Bewegen in de Buurt/Brede impuls combinatiefuncties' getekend met de bedoeling om eind 2016 een formatie van 8,28 fte buurtsportcoach te hebben ingevuld. De buurtsportcoaches organiseren sport- en beweegactiviteiten in de buurt voor iedereen: ouderen, jongeren, kinderen, mensen met een beperking of mensen die niet of nauwelijks bewegen. Er zijn buurtsportcoaches in dienst bij Stichting de Schroef en bij Scala (beweegcoaches). De beweegcoaches bij Stichting Scala zijn actief bezig met de kwaliteit van het bewegingsonderwijs, een 'SPORT na school' programma, sport- en beweegpromotie en bevorderen van gezond (beweeg)gedrag.

Cultuur: Cultuurcoach

Trefpunt Cultuureducatie Heusden is hét loket voor kunstenaars, scholen en gemeente voor alles rondom cultuureducatie. Op school of na school, voor het primair en het voortgezet onderwijs. De cultuurcoach bij Trefpunt cultuureducatie Heusden organiseert het netwerk tussen scholen, kunst- en cultuuraanbieders en gemeente. Scholen met een vraag over kunst en cultuuraanbieders, al dan niet in de eigen omgeving, kunnen terecht bij Trefpunt Heusden.

Duurzaamheid

De ambitie van de gemeente Heusden is om een duurzame gemeente te zijn, waarin niet alleen aandacht is voor het 'hier' en 'nu' maar ook voor het 'daar' en 'later'. De gemeente Heusden wil zorg dragen voor een omgeving waarin het prettig wonen, werken en recreëren is, maar onze huidige welvaart mag niet ten koste gaan van die in andere delen van de wereld of van toekomstige generaties. Ook de schoolbesturen hebben de ambitie om blijvend op een duurzame manier te werken en te handelen, vanuit de basisovertuiging dat we de wereld leefbaar en mooi moeten achterlaten voor de generaties die na ons komen.

Op dit moment is de gemeente Heusden bezig met het actualiseren van een Duurzaamheidsagenda. Deze agenda geeft inzicht in de uitgevoerde en opgenomen activiteiten van de gemeente in het nastreven van duurzaamheid. Er wordt gekeken naar de hele gemeente, niet alleen naar de gemeentelijke gebouwen maar ook naar inwoners, bedrijven, organisaties etc.

Als we kijken naar de schoolgebouwen dan zien we dat veel schoolgebouwen te maken hebben met hoge energiekosten. Het moet mogelijk zijn om een gezonde exploitatie te realiseren. Dit kan door duurzame scholen te bouwen maar zeker ook door bewust gedrag.

Mogelijke duurzaamheidsaspecten voor de schoolgebouwen zijn:

- energie
- gezondheid/binnenmilieu
- milieu (water, afval, materialen)
- duurzame materialen (FSC hout, milieuvriendelijke verf)
- gebruikskwaliteit (toegankelijkheid, functionaliteit, technische kwaliteit, schoonmaakbaarheid, sociale veiligheid)

In het kader van de nieuwe Europese Richtlijn voor energiebesparing in gebouwen (EPBD) moet alle nieuwbouw in Nederland in 2020 bijna energieneutraal zijn (BENG). Hiervoor zijn eisen vastgesteld. Deze eisen zijn nog niet definitief.

4. Analyse en maatregelen

Periode van IHP 2017 – 2026

Het IHP bestaat uit twee delen: De eerste vijf jaren zullen per jaar de maatregelen zijn uitgeschreven (vijf jaarschijven, van 2017 t/m 2021; *de korte termijn*). Vervolgens bevat het IHP een doorkijk voor de volgende vijf jaren (2022-2026; *de lange termijn*). Aan de hand van een rekenkundige methode zal een theoretische benadering volgen over de mate waarin een gebouw aan vervanging of renovatie toe is. Dat laatste is van belang om inzicht te hebben in de toekomstige investeringen voor de onderwijshuisvesting. Dat inzicht is nodig als voedingsbodem voor de op te stellen business case. Met deze maatregelen, ook voor de verre toekomstige periode, is een indicatie te geven over de vraag wanneer een gebouw aan vervanging toe is en is ook helder hoeveel investeringen er de komende 40 jaren nodig zijn om de onderwijshuisvesting kwalitatief op orde te houden. Vanuit dat denkkader wordt in het investeringsoverzicht na de 1ste tien jaar, onderscheiden in een aantal acht jaarlijkse perioden. Door het inbrengen van deze perioden is het mogelijk om een marge aan te houden in het feitelijke moment van de maatregel. De maatregelen voor de komende 10 jaar (2017 t/m 2021 en 2022 t/m 2026) zijn wel op jaartal aangehouden, omdat die vooraf goed zijn in te plannen.

Parameters IHP

Om dat inzicht te kunnen verkrijgen is een aantal parameters geformuleerd. Zo gaat het model uit van een nieuwbouw na 40 - 60 jaar met een norm⁶ van € 1.800 per m² voor het PO en € 1.600 per m² voor het VO (prijsspeil heden) en een renovatie na circa 25 - 40 jaar met een financiële norm van 50% van de nieuwbouw. Een upgrading is bedoeld voor een beperkte periode van 10 -20 jaar en rekent met een norm van 30% van de nieuwbouw. Bij zowel upgrade als renovatie is er sprake van maatregelen die ook het onderhoud van het gebouw betreffen. Om die reden is naast de gemeentelijke investering ook een wezenlijke bijdrage van het schoolbestuur afgesproken. Dit komt tot uitdrukking bij de dekking van de investeringen. De gemeente volgt de normen die zijn opgenomen in de verordening huisvesting onderwijs. Bij een definitieve doorrekening zal rekening gehouden worden met de dan geldende normen.

Criteria IHP

De mate waarin de maatregelen op welke termijn nodig en wenselijk zijn, wordt grotendeels bepaald door de mate van urgentie en de mogelijkheden. De urgentie wordt onder meer bepaald door de kwaliteit van de huisvesting en de behoefte aan die huisvesting op basis van de leerlingenprognose. Om de kwaliteit te kunnen bepalen is het van belang te weten wat de staat van onderhoud van elk gebouw is. De eerder opgenomen gezamenlijke schouw en de huisvestingsanalyse⁷ die Stichting Scala heeft laten uitvoeren kunnen daarbij behulpzaam zijn. Daarnaast zal bij het bepalen van een eventuele upgrading ook een onderzoek naar de kwaliteit van het binnenklimaat worden uitgevoerd om de nodige inzichten te geven over de eventueel daartoe te nemen maatregelen. Daarmee kan worden vastgesteld of renovatie, upgrading dan wel nieuwbouw aan de orde is en kan worden bepaald of we de gebouwen in de juiste volgorde aanpakken (prioritering). Ook de eventuele omstandigheden, die maken dat het efficiënt en effectief is om die maatregel op dat tijdstip en eventueel in die specifieke combinatie uit te voeren, worden meegenomen. De mogelijkheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van de maatregel is echter mede afhankelijk van de beschikbare financiële middelen en de beschikbaarheid van eventueel noodzakelijke tijdelijke huisvesting. De in het IHP opgenomen maatregelen zijn daarmee vooral indicatief.

Zorgvuldige omgang met gebouwbestand⁸

Herbestemming en Levensduurverlengende renovaties hebben de laatste jaren een nieuw accent gekregen bij het onderhoud van scholen en de realisatie van kindcentra. De crisis heeft tot een zuiniger omgaan met bestaande gebouwen en het maken van een zorgvuldige kwalitatieve afweging tussen nieuwbouw en aanpassing gedwongen. Herbestemming en renovatie zijn bijzondere verbouwoptgaves, waarvoor gemeenten en schoolbesturen gezamenlijk dienen op te trekken. Voor beide scenario's is om diverse redenen meer aandacht, niet in de laatste plaats omdat de duurzame omgang met materialen en energie breed maatschappelijk wordt gedragen. Goede renovaties en herbestemmingen kunnen om die reden op evenveel prestige rekenen als nieuwbouw.

⁶ Gebaseerd op landelijke trends zoals Ruimte OK (2014) en de kostenconfigurator PO en VO van Hevo (2016)

⁷ Huisvestingsanalyse van Bureau voor Vastgoedmanagement

⁸ Bron: Scholenbouw atlas – Verbouwen als nieuwe opgave voor basisscholen en kindcentra -

Vooral bij scholen die gebouwd zijn tussen 1965 en 1985 is de afweging voor een renovatie van belang, vanwege de verstreken economische afschrijvingstermijn van die gebouwen. Bij schoolgebouwen uit de jaren zestig en zeventig speelt mee dat deze vaak minder robuust zijn gebouwd, omdat ze snel in een behoefte dienden te voorzien. Veel van deze schoolgebouwen zijn nog steeds in gebruik, maar met bijvoorbeeld hoge energiekosten. Daarbij is de noodzaak tot vervanging niet zo zeer aanwezig, maar meer de behoefte aan het upgraden naar de huidige technische- en energie-eisen van deze tijd. Vervanging van een gebouw is veel meer effectief indien daarmee ook andere (schaal) voordelen of gebruikscombinaties kunnen worden behaald.

Upgrade/renovatie/nieuwbouw/herbestemmen

We spreken van upgrade, indien sprake is van een of meerdere bouwkundige levensduur verlengende maatregelen op maat aan een schoolgebouw, waarmee het gebouw gedurende een korte periode (bijvoorbeeld 10-20 jaar) voldoet aan de eisen van de tijd. Bij een upgrade van een schoolgebouw staat het verbeteren van het binnenklimaat in combinatie met energie beperkende maatregelen voorop. Bij een renovatie is sprake van een aantal aanmerkelijke bouwkundige en installatietechnische ingrepen in of verbouwing van een permanent schoolgebouw die door de keuze van het ontwerp en de aard van de constructie en materialen beogen het gebouw ten minste 20 tot 30 jaar als volwaardige huisvesting voor het onderwijs verder te laten functioneren. Van een renovatie is sprake, indien een gebouw 25 tot 40 jaar oud is. Bij renovatie rekenen we in beginsel de volledige capaciteit van het gebouw mee, omdat niet de behoefte maar het bestaande aantal BVO gerenoveerd moet worden. We spreken van een vervangende nieuwbouw, wanneer een gebouw 40 - 60 jaar oud is of circa 20 jaar na de laatste renovatie. Bij vervanging rekenen we wel met de normatieve behoefte, omdat op dat moment de keuze bepaald wordt hoeveel m² BVO er nodig is. Vooral bij upgradering en renovatie zal in overleg met de gemeente en het schoolbestuur altijd maatwerk nodig zijn. Herbestemming biedt de kans om bijzondere ruimtelijke kwaliteiten die bij de standaard budgetten voor nieuwbouw niet te realiseren zijn, alsnog te benutten. Herbestemmen, een nieuwe onderwijsfunctie geven aan een bestaand niet-onderwijsgebouw, staat in Nederland op dit moment volop in de publieke belangstelling. Daarnaast is het een mogelijkheid om in te spelen op krimp, bij een dalend leerlingenaantal. In de gemeente zijn er momenteel geen leegstaande gebouwen die we kunnen transformeren tot een schoolgebouw.

Deze aannames helpen om een rekenkundig voorstel te doen tot upgrade, renovatie en of vervangende nieuwbouw in de toekomst. Daar waar we kiezen voor vervangende nieuwbouw zal ook de gymzaal worden meegenomen.

Opbouw IHP per kern:

1. Drunen
2. Vlijmen
3. Haarsteeg
4. Oudheusden
5. Heusden-Vesting
6. Nieuwkuijk
7. Elshout

4.1. Kern Drunen

Een schema van de aanwezige scholen:

ALGEMEEN				MEDEGEBRUIK			RUIMTEBEHOEFTE 1-1-2016					PROGNOSE 2031				
school	adres	bouwjaar	adres BVO	lokalen	aantal II	BSO	PSZ	KO	Totaal BVO	Leegstand BVO	behoefte lokalen	Leegstand lokalen	% Leegstand	Aantal II	behoefte lokalen	behoefte m2 BVO
SBO de Regenboog	Von Suppéstraat 3	1969	1.968	12	36									32	3	485
OBS JongLeren	Irissenstraat 2	1963	1.121	10	184		1		1.245	215	8	1	10%	156	7	985
OBS JongLeren	Irissenstraat 2a	1968	339													
RK basisschool de Bolster	Beukstraat 13	1970	1.561	11	118	1	1	2	1.276	285	5	2	18%	62	3	512
RK basisschool Olof Palme	Azielaan 49	1988	1.796	12	657	1	1		3.735	448	28	2	6%	554	23	2.987
RK basisschool Olof Palme	Azielaan 49	2000	449	6												
RK basisschool Olof Palme	Azielaan 49	2012	450	4												
RK basisschool Olof Palme	Azielaan 59	1987	1.312	8												
RK basisschool Olof Palme	Azielaan 59	1999	103	1												
RK basisschool Olof Palme	Azielaan 59	2001	73	1												
RK basisschool de Duinsprong	Schimmelpenninckstraat 22	1975	2.099	16	526	1	1		3.113	1.192	22	5	17%	419	18	2.308
RK basisschool de Duinsprong	Churchillstraat 21	1975	654	4												
RK basisschool de Duinsprong	Churchillstraat 21	2006	289	2												
RK basisschool de Duinsprong	Johann de Wittstraat 11	1977	1.263	7												
D'oultremontcollege	Dillenburgstraat 46	1976	8.826		1.187				8.166	2.036			20%	1.001		6.973
D'oultremontcollege	Dillenburgstraat 46	2014	1.376													

Korte omschrijving van de kern⁹.

Drunen is opgedeeld in 5 wijkdelen: een centrumkern en 4 kwadrantkernen: Braken-Oost; Braken-West; Venne-Oost en Venne-West.

Centrum Drunen is in zijn huidige vorm voor het grootste deel ontstaan na de Tweede Wereldoorlog. Onder moderne architectuur is begin deze eeuw het hart van het centrum vernieuwd. Het aantal inwoners is < 1.000, met relatief veel jongere en oudere bewoners. De kern heeft totaal 450 woningen, waarvan er slechts 34% ouder is dan 1998. In Centrum Drunen staan vooral etagewoningen zoals

⁹ Bron: wijkatlas Heusden 2013

appartementen en enkele bovenwoningen.

Braken-Oost (Jong Leren) is de eerste grote uitbreidingswijk van Drunen na 1945 (1957 - 1970). De aanleg van de wijk werd destijds voornamelijk ingegeven door de groei van de nabij gelegen industrieën. De wijk herbergt de meeste sportaccommodaties van Drunen. Ook bedrijvenpark Groenewoud wordt tot deze wijk gerekend. In oktober 2016 telde deze wijk circa 2.533 inwoners. Deze wijk kent een hoger dan gemiddeld aantal personen met een niet-westerse etniciteit. Braken-Oost heeft 1.069 woningen.

De nieuwste uitbreiding in Braken-Oost is plan Dillenburg. Hier worden vanaf 2016 130 woningen gebouwd. Naast woningbouw wordt er in het plangebied Dillenburg nog meer ontwikkeld. Er komen twee sportaccommodaties, bedrijfsruimten en een gezondheidscentrum. Naast deze voorzieningen, waaronder ook het huidige d'Oultremontcollege en het politiebureau, spelen groen, water, wandelpaden en fietsroutes een belangrijke rol in Dillenburg.

Braken-West (Bolster) is aangelegd in de jaren vijftig en bevat veel sociale woningbouw, met de nadruk op eengezinswoningen. Op 1 oktober 2016 telde Braken-West 3089 inwoners en 1 januari 2013 1.238 woningen. In de wijk wonen meer 65-plussers dan gemiddeld. Er stonden twee scholen in de wijk, katholieke basisschool de Bolster en Montessorischool De Wiek. Montessorischool De Wiek van stichting Algemeen Toegankelijk Onderwijs heeft in augustus 2013 haar deuren gesloten.

Venne-Oost (Duinsprong) is de derde uitbreidingswijk van Drunen. Op 1 oktober 2016 woonden er in Venne-Oost 6452 inwoners, ongeveer 400 daarvan wonen in het buiten gebied. In de wijk staan 2.503 woningen waarvan ongeveer 150 in het buitengebied. Het grootste deel van alle woningen werd gebouwd in de jaren 1968 tot en met 1982.

Venne-West (Olof Palme) dateert van aanvang uit de jaren zeventig en is daarmee de laatste uitbreidingswijk. Het overgrote deel van de wijk werd gebouwd in de jaren 1983 tot en met 1999. Het laatste deel van de wijk (Venne West III), in totaal 341 woningen zijn in 2007, 2008 en 2009 opgeleverd. Het totaal aantal woningen in de wijk was begin 2013 2.296. In de wijk Venne-West zijn iets meer etagewoningen ten opzichte van de verdeling van de woningvoorraad naar bouwwijze in de hele gemeente. Op 1 oktober 2016 woonden er 6139 personen, waaronder relatief veel paren met kinderen.

Elke kern (met uitzondering van het Centrum) heeft een basisonderwijsaanbod. Braken-oost heeft als enige wijk in onze gemeente een aanbod voor voortgezet onderwijs: het d'Oultremontcollege.

Scholen in de kern Drunen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Olof Palme	657	666	650	648	645	660	646	631	615	598	589	554
De Bolster	118	113	96	93	88	79	72	70	68	67	66	62
Duinsprong	526	527	521	509	506	501	491	479	466	454	446	419
Jongleren	184	184	189	189	188	186	182	178	173	169	166	156
	1485	1490	1456	1439	1427	1426	1391	1358	1322	1288	1267	1191
D'Oultremont college	1187	1166	1142	1120	1109	1101	1089	1082	1087	1068	1065	1001

Olof Palme (Venne-West)

De school is gehuisvest in de Aziëlaan:

1. het hoofdgebouw, rode Olof Palme (1988) met 12 lokalen,
2. de gele Olof Palme (1987) met 8 lokalen en
3. de Oranje Olof Palme (2012) met 4 lokalen, totaal 24 permanente lokalen
4. 8 tijdelijke lokalen (1 unit van 6 en 2 x 1).

De unit van 6 lokalen is niet meer in gebruik. Voor het schooljaar 2016/2017 worden er 28 groepen geformeerd. In principe zijn er 26 lokalen (24 permanent en 2 tijdelijk), Stichting Peuterspeelzalen Heusden (SPH) gebruikt één lokaal. De overige groepen zullen in medegebruik worden gehuisvest in het schoolgebouw van de basisschool de Bolster. Daarmee is ook impliciet besloten door het

schoolbestuur om de leerlingen van Olof Palme niet door te verwijzen naar basisschool de Bolster, maar toe te laten op de Olof Palme. Op dit moment komen nog veel kinderen uit de wijk Braken-West en kiezen bewust voor de Olof Palme. Volgens de leerlingenprognose loopt het aantal leerlingen vanaf 2022 terug en vanaf 2026 is het mogelijk de school weer in zijn oorspronkelijke locatie te huisvesten (24 lokalen).

Olof Palme	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Leerlingen	657	666	650	648	645	660	646	631	615	598	589	554
Lokalen	28	28	27	27	27	28	27	27	26	25	24	23

Maatregelen:

Korte termijn:

1. De 6 tijdelijke units uit 2000 zullen worden verwijderd, zodat er meer speelruimte komt en een plek voor een fietsenstalling (2017)
2. Bij groei van het aantal leerlingen zullen groepen van de Olof Palme tijdelijk, in medegebruik, gehuisvest worden in de leegstand van de Bolster.

Lange termijn:

1. Geen maatregelen.

De Bolster (Braken-West)

Het gebouw aan de Beukstraat dateert uit 1970 en is in goede staat. Van de 11 aanwezige lokalen worden er slechts 5 door de school gebruikt. Het gebouw kent daarmee veel leegstand. Het aantal leerlingen voor schooljaar 2016-2017 bedraagt 118¹⁰. Er is een IKC (kinderdagverblijf De Rups, peuterspeelzaal de Mini-molen). Zij maken gebruik van 4 lokalen. De 'Rode Bosbes'¹¹ gebruikt ook nog 1 tot 2 lokalen. Vanaf 2018 heeft de school naar verwachting een gebruik van 4 lokalen. Een verklaring is gelegen in het feit dat er sprake is van een terugloop van het aantal leerlingen en dat het merendeel van de leerlingen uit de wijk Braken-West niet kiest voor de school in de buurt maar zich aanmeldt bij de basisschool Olof Palme in Venne-West.

De Bolster	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Leerlingen	118	113	96	93	88	79	72	70	68	67	66	62
Lokalen	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3

Maatregelen:

Zie basisschool Jongleren.

¹⁰ De opheffingsnorm voor Drunen/Vlijmen is vanaf 01-08-2013 116 leerlingen

¹¹ Visie rode bosbes: Samenwerking van het onderwijs, de ouders, wijkbewoners, gemeenten, bedrijven, verenigingen en instellingen, waarbij bij alle partijen eigenaarschap gerealiseerd wordt.

OBS Jongleren (Braken-Oost)

De school is gehuisvest in een voormalig kleuterschoolgebouw uit 1963 en een basisschoolgebouw uit 1968 aan de Irissenstraat. In totaal zijn er 10 lokalen aanwezig. Stichting Peuterspeelzaal Heusden maakt gebruik van een 'klein' lokaal. Het schoolgebouw is gedateerd en heeft weinig uitstraling. Het leerlingenaantal loopt op termijn iets terug van 184 leerlingen nu (8 lokalen) naar 156 leerlingen in 2031 (7 lokalen). Het ruimtelijk effect van één lokaal minder vindt al in 2024 plaats. Samen met het schoolbestuur is gesproken over diverse oplossingen, zoals bijvoorbeeld een mogelijk (mede)gebruik van de leegstand van het d'Oultremontcollege in dezelfde wijk. Omdat basisschool de Bolster ook veel leegstand heeft, lijkt een ruimtelijke combinatie van beide basisscholen meer voor de hand liggen. Daarmee wordt weliswaar op termijn de kwadrantenopzet (in iedere wijk een school) verlaten, maar ontstaat er een optimale school- en schaalgrootte voor heel Drunen en daarmee een betere spreiding van de behoefte: Olof Palme; combi Bolster/Jongleren en Duinsprong.

Jongleren	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Leerlingen	184	184	189	189	188	186	182	178	173	169	166	156
Lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	7	7	7	7

Maatregelen:

Op termijn maken de kwaliteit van het gebouw van Jongleren en het ruimteoverschot van beide gebouwen een heroverweging noodzakelijk. Ook is het instandhouden van beide gebouwen exploitatie-technisch niet rendabel. Onderzoek naar een gebouwelijke combinatie van beide scholen op een van beide locaties of nieuwe locatie lijkt een goede optie. Door de combinatie ontstaat een betere spreiding aan optimale schoolgrootte, die recht doet aan de behoefte aan basisonderwijs in Drunen. En dat zorgt ervoor dat de kinderen uit de wijken Braken-Oost en Braken-west weer kiezen voor de school in de buurt. Voorstel is om de komende jaren een haalbaarheidsonderzoek op te starten naar de mogelijkheden tot combinatie, inclusief de locatie.

korte termijn:

1. Onderzoek naar combinatie huisvesting Jongleren en Bolster/gymzaal (2019)

Lange termijn:

1. realisatie onderzoek: nieuwbouw gebouwelijke combinatie Jongleren en Bolster en gymzaal de Bolster (2026)

Duinsprong (Venne-Oost)

Basisschool De Duinsprong, is in 2013 ontstaan uit een fusie tussen basisschool De Wegwijzer en basisschool 't Span en maakt nog gebruik van de drie oorspronkelijke locaties.

1. Schimmelpenninckstraat 22 (1975) 16 permanent
2. Churchillstraat 21 (1975) 4 permanent
Plus 2 tijdelijke lokalen (Churchillstraat)
3. Johann de Wittstraat 11 (1977) 7 permanent

In het gebouw Churchillstraat (2 tijdelijke lokalen) hebben de kinderdagopvang en PSZ de Vennerakkers (SPH) hun eigen faciliteiten en maken daarnaast gebruik van een aantal gezamenlijke ruimtes en voorzieningen. Naast de gebouwelijke samenwerking streven beide organisaties naar een inhoudelijke samenwerking. Kinderopvang Duinsprong is gehuisvest in KDV de Carrousel. Vanuit Kinderdagverblijf De Carrousel is er een samenwerking met basisschool Duinsprong en basisschool Olof Palme.

In het gebouw aan de Johann de Wittstraat is het hoogbegaafdenonderwijs Athena gehuisvest. Dit is een onderwijsvoorziening voor kinderen, die vanwege een cognitief talent meer uitdaging nodig hebben en geen passend onderwijs aanbod krijgen binnen het reguliere onderwijs. Het doel is zodanig onderwijs te bieden, dat deze kinderen hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen in een veilige omgeving met ontwikkelingsgelijken. Athena heeft 4 groepen en volgens de prognoses groeit het aantal groepen naar 5. Verder maken twee groepen 8 van basisschool de Duinsprong en BSO de Duinsprong (Mikz) gebruik van de lokalen in het gebouw.

Met een behoefte van de Duinsprong van 22 lokalen zijn de drie gebouwen daarmee volledig in gebruik. Vanaf 2020 is een krimp te verwachten, die later doorzet, waardoor het mogelijk wordt om alle groepen van basisschool de Duinsprong (21) te huisvesten in twee locaties. De locatie Johann de Wittstraat is dan voor de Duinsprong niet langer nodig. Om die reden wordt een haalbaarheidsonderzoek voorgesteld, waarin wordt overwogen of beide locaties kunnen worden geüpgraded of gerenoveerd, dan wel dat vervangende nieuwbouw op één locatie meer voordelen oplevert. De school zit immers nu noodgedwongen in twee gebouwen. De tijdelijke huisvesting moet uiteindelijk verdwijnen. Het hoogbegaafdenonderwijs Athena blijft vooralsnog in de huidige locatie gehuisvest. Omdat dit een onderwijstype is dat niet locatie gebonden is, is er vooralsnog geen renovatie voor de huidige locatie opgenomen.

Leerlingen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Duinsprong	526	527	521	509	506	501	491	479	466	454	446	419
Athena	110	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

lokalen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Duinsprong	22	22	22	22	21	21	21	20	20	19	19	18
Athena	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	27	27	27	27	26	26	26	25	25	24	24	23

Maatregelen:*korte termijn:*

1. Onderzoeken of er voor de twee gebouwen (locatie 1 en 2) een levensduur verlengende renovatie of een upgrade kan worden bewerkstelligd of dat de keuze voor nieuwbouw verstandiger is. (2017)
2. Realisatie van de resultaten van het onderzoek onder 1. Renovatie/upgrade, dan wel vervangende nieuwbouw van de twee locaties (2021)

Lange termijn:

1. Geen maatregelen.

Voortgezet onderwijs

Het d'Oultremontcollege is de enige school voor voortgezet onderwijs in de gemeente Heusden. Samen met de Walewyc-mavo in Waalwijk, het Dr. Mollercollege in Waalwijk en het Van Haestrechtcollege in Kaatsheuvel vormen zij OMO Scholengroep De Langstraat. Vanwege een afnemende behoefte worden de vmbo basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg vanaf het schooljaar 2016-2017 niet langer aangeboden. De school verzorgt de gemengde leerweg en de opleidingen voor mavo, havo, atheneum, gymnasium en technasium. De leerlingen komen, naast de vele kernen uit de gemeente Heusden, ook uit de omliggende dorpen en de school vervult daardoor een regionale functie. In maart 2014 is de nieuwbouw (1.376 m² bvo) gereed gekomen. In deze nieuwbouw is ruimte gemaakt voor een technasium-werkplaats, een open leercentrum, lokalen en een collegezaal. In totaal is er 10.202 m² bvo.

Ook het d'Oultremontcollege krijgt de komende jaren te maken met de gevolgen van demografische krimp. OMO Scholengroep De Langstraat, waar het d'Oultremontcollege onderdeel van is, had in 2014 3.313 leerlingen, volgens DUO¹² zijn er dat in 2.898 in 2031, een daling van bijna 12%.

De school zal zich qua huisvesting de komende jaren vooral richten op behoud en uitbreiding van het aantal leerlingen. De school zal zich meer toerusten op de vele sport- en recreatieve functies in de directe nabijheid. Het gebouw is op de rand van de nieuwbouwwijk Dillenburg gevestigd en zal vanuit die positie ook een meer open verhouding met de wijk aangaan. In dat kader zullen ook de overtollige ruimten (vaklokalen) worden herbestemd of in gebruik worden gegeven.

Medio 2017 start het d'Oultremontcollege met fase 1, de inrichting van de 1^e zone voor onderwijs aan leerlingen van jaar 1 en 2 mavo/havo/vwo. In overleg met stakeholders wordt gezocht naar een herbestemming van de onderwijsruimtes (koken/verzorging en ICT) van het vmbo-basis en –kader die complementair is aan de onderwijsactiviteiten van de school.

Medio 2019 wordt fase 2 gerealiseerd: de beroepswerkplaats. Op dat moment dient het ook duidelijk te zijn of er andere organisaties (permanent) gebruik gaan maken van het gebouw, zodat dit in de aanpassingen kan worden meegenomen.

Medio 2020 wordt fase 3 ten behoeve van de bovenbouw gerealiseerd.

Naast herinrichting van het gebouw zal het dak en de luchtbehandeling in fases worden vernieuwd, zodanig, dat het gebouw duurzamer wordt, wat goed aansluit bij het gewenste profiel van de school. Tegelijkertijd zal in het kader van de realisatie en de herinrichting van de wijk Dillenburg ook het schoolplein in samenwerking met de gemeente worden aangepast.

Voor wat betreft het gymnastiek onderwijs overweegt de school volledig aansluiting te zoeken bij de nieuwbouw van de sporthal Dillenburg. De capaciteit van de nieuwe sporthal is hiertoe toereikend. Op dit moment maakt de school in combinatie met de eigen (dubbele) gymnastiekzaal, gedeeltelijk gebruik van de bestaande sporthal Onder de Bogen. Bij deze afweging is het van belang na te gaan wat de mogelijkheden voor de school met betrekking tot de bestaande gymnastiekzaal nog kunnen zijn. Dat gebouw is gedateerd en van matige bouwkundige kwaliteit. Het schoolbestuur is echter

¹² Dienst Uitvoering Onderwijs van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

verantwoordelijk voor de kwaliteit van het gebouw. Bij een eventuele beslissing tot afstoten, komt het gebouw terug naar de gemeente én moet worden nagegaan of de nieuwe sporthal voldoende capaciteit heeft om in de volledige gymbehoefte van de school te kunnen voorzien. Over beide situaties is de school in overleg met de gemeente.

D'Oultremontcollege	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Leerlingen	1187	1166	1142	1120	1109	1101	1089	1082	1087	1068	1065	1001
M2 incl. OKV	8166	8031	7877	7736	7666	7614	7537	7492	7467	7403	7383	6973

Maatregelen:

korte termijn:

1. Onderzoek naar afstoten interne gymzaal in relatie tot nieuwbouw sporthal Dillenburg. (2016)
2. Onderzoek naar afstoten vaklokalen (BB en KB) (2016)
3. Uitwerking resultaten onderzoek interne gymzaal (2017)
4. Realisatie fase 1 (in eigen beheer) (2017)
5. Realisatie fase 2 (in eigen beheer) (2019)
6. Realisatie fase 3 (in eigen beheer) (2020)

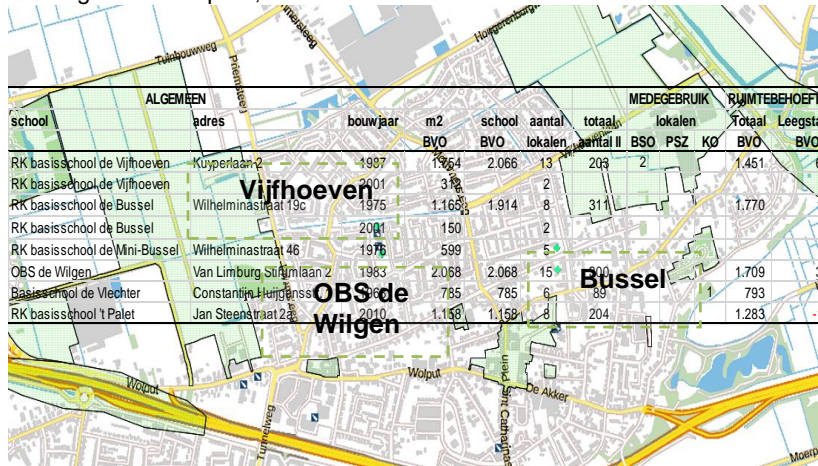
Lange termijn:

1. Geen maatregelen.

4.2. Kern Vlijmen

Woningbouw Geerpark, Grassen en Centrum Plan in beeld.

school	ALGEMEEN			MEDEGEBRUIK				RUIMTEBEHOEFTE 1-1-2016				PROGNOSE 2031			
	adres	bouwjaar	m2 BVO	schoon BVO	aantal lokalen	totaal aantal II	BSO PSZ KO	Totaal BVO	Leegstand BVO	behoefte lokalen	Leegstand lokalen	% Leegstand	Aantal II	behoefte lokalen	behoefte m2 BVO
RK basisschool de Vijfhoeven	Kuyperlaan 2	1987	1.964	2.066	13	203	2	1.461	615	8	5	33%	193	8	1.171
RK basisschool de Vijfhoeven		2001	316		2										
RK basisschool de Bussel	Wilhelminastraat 19c	1975	1.168	1.914	8	311		1.770	144	13	2	13%	342	14	1.920
RK basisschool de Bussel		2001	150		2										
RK basisschool de Mini-Bussel	Wilhelminastraat 46	1975	599		5										
OBS de Wilgen	Van Limburg Sijmalaan 2	1983	2.068	2.068	15	200		1.709	359	13	2	13%	327	14	1.845
Basisschool de Vlechter	Constantijn Hurgenss	2010	785	785	6	89		793	-8	5	0	0%	106	5	733
RK basisschool 't Palet	Jan Steenstraat 23c	2010	1.158	1.158	8	204		1.283	-125	9	-1	-13%	190	8	1.156

Een schema van de aanwezige scholen:

Korte omschrijving van de kern¹³.

Vlijmen bestaat uit Vlijmen-Dorp, Vliedberg en Vijfhoeven en de in aanbouw zijnde locaties Geerpark en de Grassen.

Vlijmen dorp en Vijfhoeven telde op 1 oktober 2016 gezamenlijk 9484 inwoners.

Vlijmen-Dorp telde op 1 januari 2013 4.199 inwoners. In de wijk wonen relatief veel 65-plussers. Onder de 1844 huishoudens bevinden zich dan ook minder paren met kinderen en meer alleenstaanden dan in de hele gemeente. Er staan 1.807 woningen waarvan 29% gebouwd zijn in de jaren tot en met 1960 en nog eens 15% tussen 1961 en 1987.

Vliedberg is de eerste uitbreidingswijk (van de voormalige gemeente Vlijmen) na de Tweede Wereldoorlog. De wijk bestaat overwegend uit sociale woningbouw en heeft daarmee altijd voorzien in de grote behoefte aan betaalbare woningen. Er wonen op 1 oktober 2016, 4493 mensen in de Vliedberg

In de jaren zeventig is gestart met de aanleg van Vijfhoeven. Vijfhoeven is wat inwonertal betreft de grootste wijk van Vlijmen, op 1 januari 2013 waren dat er 5.048. Onder de 1995 huishoudens bevinden zich relatief veel paren met kinderen en weinig alleenstaanden.

Woningbouwontwikkelingen:

1. Geerpark

Omringd door groen en aan de rand van het dorp Vlijmen ontstaat Geerpark, een duurzame woonwijk, met veel plek voor water en groen. Er komen maximaal 800 woningen. 364 woningen worden gebouwd tussen 2015 en 2020. In 2015 zijn er 36 woningen gereed gemeld. De overige 400 woningen worden gebouwd na 2019.

2. De Grassen

In de Grassen worden 825 woningen gerealiseerd 161 woningen worden gebouwd tussen 2015 en 2020, de rest volgt in twee fases later. De wijk krijgt een dorps karakter, waarbij water en groen prominent aanwezig zijn.

¹³ Bron: wijkatlas Heusden 2013

Elke kern (met uitzondering van de nieuwbouwwijken Geerpark en de Grassen) heeft een basisonderwijsaanbod.

Scholen in de kern Vlijmen

Leerlingen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
De Bussel	311	316	316	324	320	316	314	316	320	324	328	342
De Wilgen	299	309	303	303	307	303	301	302	306	310	313	327
Vijfhoeven	203	200	195	189	181	178	177	178	181	183	185	193
't Palet	204	204	200	198	189	181	174	175	178	180	182	190
De Vlechter	89	88	89	95	100	98	98	98	99	101	102	106
	1.106	1.117	1.103	1.109	1.097	1.076	1.064	1.069	1.084	1.098	1.110	1.158

Basisschool de Bussel (Vlijmen-Dorp)

Basisschool De Bussel bestaat uit twee locaties:

1. Het hoofdgebouw (1975) aan de Wilhelminastraat 19c en
2. de dislocatie de Mini-Bussel (1976) aan de Wilhelminastraat 46.

Twee noodlokalen aan de Wilhelminastraat 19c

De hoofdlocatie heeft 10 lokalen, waarvan 2 noodlokalen uit 2001. De Mini-Bussel heeft 5 lokalen. Het hoofdgebouw is een gangenschool en voldoet qua huisvesting niet aan de huidige onderwijsvisie. Het leerlingenaantal blijft stabiel, waarschijnlijk dankzij de verwachte leerlingen uit de nieuwbouwwijken Geerpark en De Grassen. De school kent nu een aparte onderbouw en bovenbouw locatie, gescheiden door een doorgaande weg. De wens is om tot één locatie te komen, waarbij de leerlingen meer gezamenlijk de doorgaande leerlijn kunnen beleven. Het schoolbestuur heeft geopperd om de Wilhelminastraat die de Mini-Bussel en de Bussel van elkaar scheidt, af te sluiten. Dit is echter een drukke ontsluitingsweg voor de wijk, waardoor deze optie afvalt. Ook hier lijkt het voor de hand te liggen een onderzoek te starten naar de mogelijkheden tot haalbaarheid van een vervangende nieuwbouw op één locatie.

Lokalen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
De Bussel	13	14	14	14	14	14	13	13	14	14	14	14

Maatregelen:

Korte termijn:

1. Onderzoeken of vervangende nieuwbouw op de locatie aan de Wilhelminastraat 19C mogelijk is door efficiënt gebruik te maken van de kavel. De termijn van realisatie zou gekoppeld moeten worden aan de termijn van oplevering van de 1^e fase van de nieuwbouwwijk Geerpark. (2017)
2. Vervangende nieuwbouw De Bussel en gymzaal de Bussel (2020)

Lange termijn:

1. Geen maatregelen.

OBS de Wilgen en RK basisschool de Vijfhoeven (Vijfhoeven)

De openbare basisschool de Wilgen is gebouwd in 1983 en beschikt over 15 lokalen (Van Limburg Stirumlaan). RK basisschool de Vijfhoeven is later (1987) tegen OBS de Wilgen aangebouwd en beschikt over 13 permanente lokalen en twee tijdelijke lokalen (Kuijperlaan). De schoolgebouwen zijn tegen elkaar gebouwd. De uitstraling van de beide schoolgebouwen is goed. Het leerlingenaantal op de Vijfhoeven daalt licht terwijl OBS de Wilgen een lichte stijging kent. Een fusie tussen beide scholen is niet gewenst en ook niet noodzakelijk gezien het aantal leerlingen. Qua gebouw is er sprake van enige leegstand bij De Vijfhoeven. Mikz Kinderopvang maakt met BSO gebruik van de tijdelijke lokalen. Het toevoegen van een Integraal Kindcentrum functie is mogelijk, gezien de leegstand bij de Vijfhoeven. De wens van het bestuur is om de BSO een zodanige plek toe te kennen, dat beide schoolinstellingen hier profijt van kunnen hebben (gemeenschappelijke ruimte). De gedachte daarbij is de leegstand van de Vijfhoeven te transformeren tot BSO locatie. Deze optie zal nader onderzocht worden.

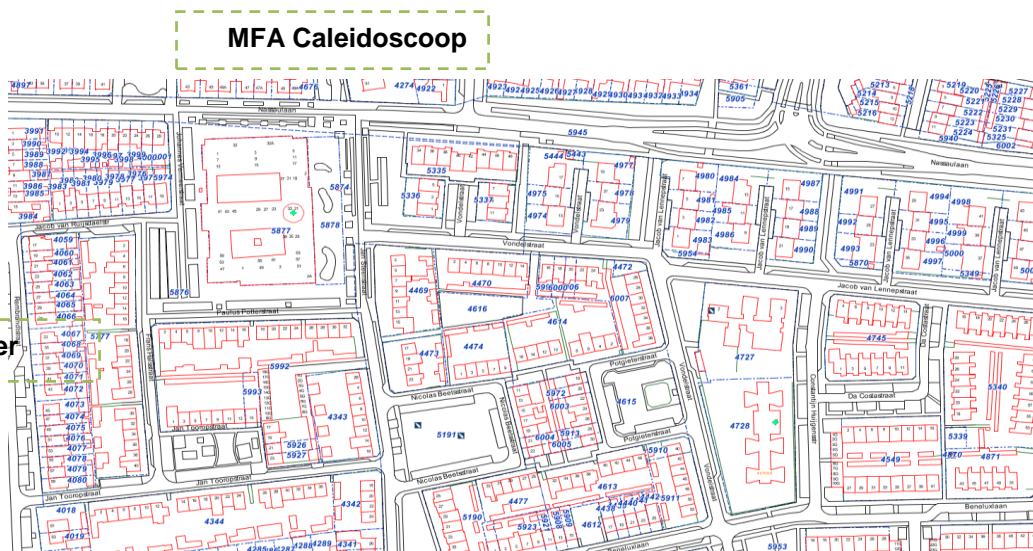
lokalen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
De Wilgen	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	14
Vijfhoeven	8	8	8	8	8	7	7	7	8	8	8	8

Maatregelen:*Korte termijn:*

1. Onderzoek naar wens verplaatsing BSO. (2016)
2. Realiseren van gebouwelijke aanpassingen om een BSO te situeren, voor beide schoolgebouwen (2017)
3. Verwijderen van de twee tijdelijke units uit 2001 bij basisschool Vijfhoeven. (2018)

Lange termijn:

1. Geen maatregelen

Basisschool 't Palet (Vliedberg)

In de wijk Vliedberg is in 2010 een MFA Caleidoscoop gebouwd (Jan Steenstraat). Hierin zijn, naast basisschool 't Palet ook de peuterspeelzaal Beertje Boog, kinderdagverblijf Belle fleur, buitenschoolse opvang Kids en Co, buurthuis De

Mand, de wijkwinkel en maatschappelijk werk van Stichting Juvans gehuisvest. Basisschool 't Palet heeft de beschikking over 8 lokalen. Het leerlingenaantal blijft de komende jaren stabiel. Tot voor kort maakte de school in goed overleg, voor eigen rekening, gebruik van één lokaal van Mikz kinderopvang.

Mikz heeft de huur van dit lokaal per 1 juni 2016 opgezegd. De school zou op basis van hun (gewogen) behoefte extra ruimte nodig hebben. Daarom blijft het lokaal beschikbaar voor de leerlingen van 't Palet. Hiervoor zal een gebruikersovereenkomst worden opgesteld met het schoolbestuur.

lokalen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
't Palet	9	9	8	8	8	8	7	7	8	8	8	8

Maatregelen:

korte termijn:

1. Mogelijk één extra groepsruimte nodig op basis van gewogen behoefte per schooljaar 2016/2017. Dit kan worden gerealiseerd door de toekenning van het lokaal dat beschikbaar komt, omdat Mikz de huur heeft opgezegd. (2016)

Lange termijn:

1. Geen maatregelen

Basisschool De Vlechter (Vliedberg)

Basisschool De Vlechter (1968) (Constantijn Huijgensstraat) is één van de scholen die behoren bij Stichting De Leijestroom. Deze stichting heeft totaal negen scholen in Vught, Den Bosch en omstreken. Basisschool De Vlechter is de enige Protestants-Christelijke basisschool in onze gemeente en is geen zelfstandige school. De school is een nevenlocatie van de Bron in Den Bosch en onderscheidt zich in Vlijmen door het onderwijsconcept en de duurzaamheid. Zo is er in 2015 een groen schoolplein aangelegd en binnenkort worden er zonnepanelen op het dak geïnstalleerd. Het leerlingenaantal blijft de komende

jaren stabiel. Van de 6 aanwezige lokalen wordt er één lokaal gebruikt door kinderopvang Mikz voor het Kindcentrum de Vlechter.

lokalen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
De Vlechter	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Maatregelen:

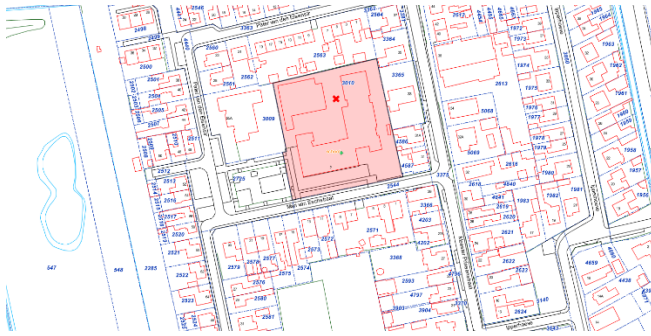
Korte termijn:

1. Geen maatregelen.

Lange termijn:

1. Geen maatregelen.

4.3. Kern Haarsteeg

Korte omschrijving van de kern¹⁴.

Kerkdorp Haarsteeg is van oudsher een agrarisch dorp, bestaande uit lintbebouwing. Haarsteeg had op 1 oktober 2016, 2078 inwoners. Onder de 765 huishoudens bevinden zich relatief veel paren met kinderen. Vier van de vijf bewoners zijn in de huidige gemeente geboren en dat zijn er aanzienlijk meer dan gemiddeld in de gemeente.

Haarsteeg kent een rijk verenigingsleven en een gemoedelijke sfeer. Haarsteeg kent vrijwel geen bewoners met een niet-westerse etniciteit. De sociale cohesie in Haarsteeg is relatief hoog.

De nieuwste uitbreiding in Haarsteeg is Plan Victoria. Plan Victoria biedt straks ruimte aan rijwoningen, tweekappers en vrijstaande woningen, die in kleinere afgeronde fases worden gebouwd. Ook maken enkele bouwkvavels deel uit van de plannen. Er wordt een flexibel plan opgesteld, zodat er gebouwd kan worden naar behoefte. Er komen 161 woningen vanaf 2020.

ALGEMEEN							MEDEGEBRUIK			RUIMTEBEHOEFTE 1-1-2016				PROGNOSE 2031			
school	adres	bouwjaar	m2	school	aantal	totaal	lokalen			Totaal	Leegstand	behoefte	Leegstand	%	Aantal	behoefte	behoefte
			BVO	BVO	lokalen	aantal II	BSO	PSZ	KO	BVO	BVO	lokalen	lokalen	Leegstand	II	lokalen	m2 BVO
RK basisschool Lambertus	Mari van Eschstraat 2	1960	1.677	1.677	12	244				1.427	250	10	2	17%	222	9	1.317

School in de kern Haarsteeg

Lambertus	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Leerlingen	244	227	219	209	204	198	194	194	195	199	204	222
Lokalen	10	9	9	9	9	8	8	8	8	8	9	9

De Lambertus

In het schoolgebouw (Mari van Eschstraat) uit 1960 zijn 12 lokalen aanwezig. Momenteel worden er 10 groepen gehuisvest. Het leerlingenaantal loopt terug naar 8 groepen. Er is derhalve sprake van enige leegstand. De peuterspeelzaal Haarsteeg huurt ruimte bij Buurthuis de Haarstek naast de school. Er zijn mogelijkheden om de peuterspeelzaal ruimtelijk te integreren in het schoolgebouw. Dit past ook in de wens van het buurthuis om meer te exploiteren ruimte te creëren. Wat betreft de staat van het gebouw, is er geen duidelijk waarneembare slechte kwaliteit waarneembaar, maar het gebouw zou gezien de leeftijd wel een opwaardering kunnen gebruiken, zodat het weer aan de huidige kwaliteitseisen kan voldoen.

In dat verband zou een vorm van upgrading meer voor de hand liggen. Een dergelijke overweging speelt ook bij de andere kleinere kernen.

¹⁴ Bron: wijkatlas Heusden 2013

Maatregelen:

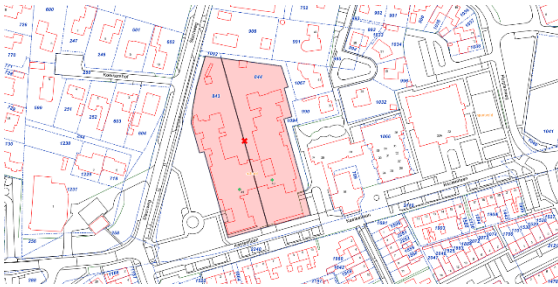
Korte termijn:

1. Onderzoek naar medegebruik leegstand van de Peuterspeelzaal Haarsteeg bij de basisschool Lambertus (2016)
2. Realisatie peuterspeelzaal in schoolgebouw. (2017)
3. Onderzoek naar upgrading (2017)
4. Realisatie upgrading schoolgebouw (2019)

Lange termijn:

1. Geen maatregelen

4.4. Kern Oudheusden

Korte omschrijving van de kern¹⁵.

Oudheusden is in de jaren vijftig ontstaan als nieuwbouwwijk van de voormalige gemeente Heusden. In Oudheusden woonden op 1 oktober 2016, 2804 mensen. Het aantal ouderen vanaf 65 jaar is lager dan in de hele gemeente. In Oudheusden wonen iets meer gezinnen met kinderen dan in de hele gemeente. Er staan 116 woningen, waarvan 53% gebouwd is in de periode 1956-1969. Relatief veel woningen (39%) worden verhuurd door Woonveste. Oudheusden kent vooral rijtjeswoningen. In 2011 is het nieuwbouwwerkproject Castellum gerealiseerd. Castellum is een herstructureringsproject: ten behoeve van het wooncomplex zijn een aantal woningen gesloopt voor nieuwe appartementen, eengezinswoningen, maisonnettes en patiowoningen.

ALGEMEEN							MEDEGEBRUIK			RUIMTEBEHOEFTE 1-1-2016				PROGNOSE 2031			
school	adres	bouwjaar	m2	school	aantal	totaal	lokalen			Totaal	Leegstand	behoefte	Leegstand	%	Aantal	behoefte	behoefte
			BVO	BVO	lokalen	aantal II	BSO	PSZ	KO	BVO	BVO	lokalen	lokalen	Leegstand	II	lokalen	m2 BVO
SOR de Dromenvanger	Kasteellaan 40	1974	2.119	2.119	11	219				1.362	757	10	1	9%	172	7	1.065
SBO de Leilinde	Kasteellaan 41	1974	978	1.499	11	59	1	1		727	772	4	5	45%	58	5	676
SBO de Leilinde	Kasteellaan 41	2005	521														

Scholen in de kern Oudheusden

Leerlingen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
De Dromenvanger	219	215	209	207	200	194	191	184	180	176	175	172
SBO De Leilinde	59	58	58	58	57	57	57	56	56	56	57	58
SBO De Regenboog	36	35	35	35	34	34	33	33	32	32	32	32

lokalen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
De Dromenvanger	9	9	9	9	8	8	8	8	8	7	7	7
SBO De Leilinde	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
SBO De Regenboog	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

¹⁵ Bron: wijkatlas Heusden 2013

SOR ¹⁶ De Dromenvanger en Speciale Basisschool (SBO) De Leilinde

Kasteellaan 40 (basisschool De Dromenvanger van Stichting Scala) heeft 11 lokalen (1974)
Kasteellaan 41 (SBO De Leilinde van Stichting Willem van Oranje) heeft 11 lokalen (1974), met
vernieuwbouw na brand van 6 lokalen (2005)

Het schoolgebouw aan de Kasteellaan bestaat feitelijk uit twee delen, Kasteellaan 40 en Kasteellaan 41. Beide schoolgebouwen zijn gelijktijdig in 1974, tegen elkaar aangebouwd met een ingang (nr. 40) voor basisschool De Dromenvanger en een ingang (nr. 41) voor SBO De Leilinde. Omdat het feitelijk één schoolgebouw is, is destijds afgesproken dat Stichting Scala het onderhoud van het hele gebouw verzorgt. SBO De Leilinde maakt gebruik van een zestal leslokalen met bijbehorende ruimte aan de voorzijde van het gebouw uit 2005. De overige 5 lokalen staan leeg. Vanaf het schooljaar 2016/2017 is SBO De Leilinde gefuseerd met SBO De Regenboog (Von Suppéstraat, Drunen). Dit betekent echter niet dat er meer lokalen nodig zijn. Na de fusie zal Stichting Willem van Oranje de bestuurlijke zeggenschap hebben over de gefuseerde school. Deze behoudt een protestants-christelijke grondslag en het Daltononderwijs.

Peuterspeelzaal De Bengelenbak en BSO Timpantee zijn gehuisvest in het schoolgebouwcomplex. De kwaliteit van het gebouw is matig en voldoet niet meer aan de onderwijsvisie van beide schoolbesturen en de eisen van deze tijd.

De staat van onderhoud van het gebouw is al onderdeel geweest van de gemeentelijke besluitvorming ten aanzien van de overheveling van het buitenonderhoud (wetswijziging per 1 januari 2015). Omdat gebleken is dat, bij de invoering van de wet, het schoolgebouw niet voldeed aan de onderhoudsstrategie 'veilig en heel' heeft de raad op 29 september 2015 een bedrag beschikbaar gesteld aan het schoolbestuur Stichting Scala voor het buitenonderhoud van het schoolgebouw. Omdat de verantwoordelijkheid voor het instandhouden van het gebouw en het uitvoeren van de onderhoudsmaatregelen behoort tot stichting Scala, heeft de gemeente tot nu toe aanvragen voor vervangende nieuwbouw formeel afgewezen op basis van de conditiemeting van het gebouw. Neemt niet weg dat in overleg met de schoolbesturen ook is onderzocht of een vorm van renovatie mogelijk is om voor een langere periode aan de kwaliteitseisen en onderwijskundige eisen te kunnen blijven voldoen. Vanwege de unieke locatie in de kern zijn er voor de langere termijn gebiedsontwikkelingen te voorzien ten aanzien van het gebouw Kasteellaan. Een eerste proeve daarvan was het initiatief van Urbancore om het schoolgebouw te verplaatsen en op de vrijkomende locatie een andere ontwikkeling uit te werken. De verwachting is dat dergelijke ontwikkelingen uiteindelijk kunnen leiden tot een realistisch plan. Om die reden wordt in afwachting daarvan renovatie voor een periode van maximaal 20 jaar ook realistisch geacht. Met de schoolbesturen zal daarover nader onderzoek moeten plaatsvinden over de te nemen maatregelen en de wijze van financiering.

Maatregelen:*Korte termijn:*

1. Onderzoek naar renovatie (maatregelen en financiële dekking) van het totale gebouw met een IKC (2017)
2. Realisatie van de renovatie (2017)

Lange termijn:

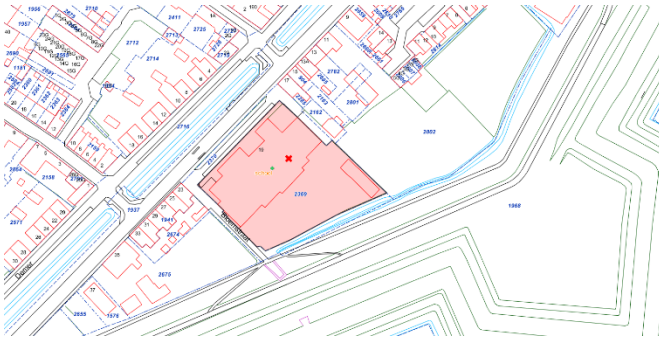
1. Onderzoek naar mogelijkheden tot vervangende nieuwbouw, rekening houdend met de gebiedsontwikkeling aan de Kasteellaan (max 20 jaar na de renovatie). (2025)

---

¹⁶ Samenwerkend Openbaar en rooms-katholiek

Het plan is om voor Oudheusden begin 2017 een pilot uit te werken met de ambitie van duurzame renovatie of vervangende nieuwbouw. Deze pilot is van belang om de ambities scherp te kunnen formuleren en na te gaan of deze haalbaar zijn.

4.5. Kern Heusden - Vesting

Korte omschrijving van de kern¹⁷.

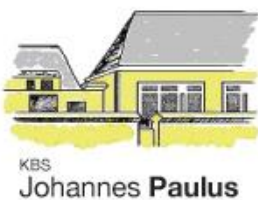
De vesting Heusden was eeuwenlang een strategisch belangrijke vestingstad. In 1968 is begonnen met het in oude stijl restaureren van de vestingstad. Dit grootscheepse restauratieproject liep veertig jaar. De vesting Heusden telt vele monumentale panden (134 in totaal). Er staan 701 woningen waarvan de gemiddelde ouderdom erg hoog is. 44% van de woningen werd gebouwd voor 1951. Sinds 1990 zijn er nauwelijks nog woningen opgeleverd. Onder de 690 huishoudens bevinden zich weinig paren met kinderen en veel alleenstaanden. De sociale cohesie in de vesting Heusden is hoger dan gemiddeld.

ALGEMEEN				MEDEGEBRUIK										RUIMTEBEHOEFTE 1-1-2016			PROGNOSE 2031		
school	adres	bouwjaar	m2	schoon	aantal	totaal	lokalen			Totaal	Leegstand	behoefte	Leegstand	%	Aantal	behoefte	behoefte		
			BVO	BVO	lokalen	aantal II	BSO	PSZ	KO	BVO	BVO	lokalen	lokalen	Leegstand	II	lokalen	m2 BVO		
RK basisschool Johannes Paulus Demer 19		1980	1.362	1.362	8	189				1.151	211	8	0	0%	136	6	884		

School in de kern Heusden-Vesting

Johannes Paulus	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Leerlingen	189	188	175	170	162	159	153	148	145	139	139	136
Lokalen	8	8	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6

Johannes Paulus

De Johannes Paulusschool is een kleine school in een karakteristiek pand met 8 lokalen uit 1980 en na een brand, in 1995 volledig herbouwd. Het leerlingenaantal loopt vanaf 2022 terug naar een ruimtebehoefte van 6 lokalen. In het huidige schoolgebouw zijn op dit moment geen mogelijkheden voor uitbreiding of inbreiding. Daarmee is een IKC in het schoolgebouw Johannes Paulus niet mogelijk. Het schoolgebouw is goed onderhouden en van redelijke kwaliteit.

Maatregelen:

Korte en lange termijn:

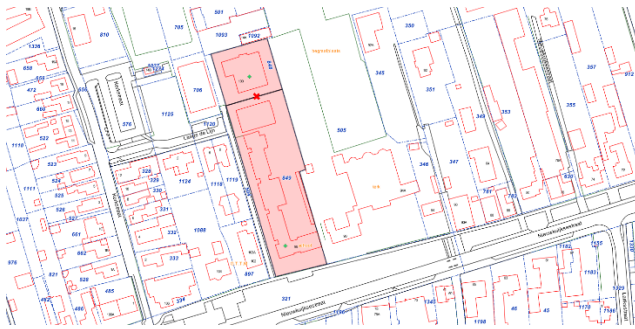
1. Geen maatregelen.

Lange termijn:

2. Geen maatregelen.

¹⁷ Bron: wijkatlas Heusden 2013

4.6. Kern Nieuwkuijk

Korte omschrijving van de kern¹⁸.

Nieuwkuijk is met zijn lintbebouwing een typisch Langstraatdorp. Nieuwkuijk kent, net als Elshout en Haarsteeg, een rijk verenigingsleven en een gemoedelijke sfeer.

Het aantal mensen dat vrijwilligerswerk doet of deelneemt aan verenigingsactiviteiten is beduidend hoger dan in alle andere wijken en kernen. De sociale cohesie in Nieuwkuijk is sterk.

ALGEMEEN			MEDEGEBRUIK										RUIMTEBEHOEFTE 1-1-2016			PROGNOSE 2031		
school	adres	bouwjaar	m2	school	aantal	totaal	lokalen			Totaal	Leegstand	behoefte	Leegstand	%	Aantal	behoefte	behoefte	
			BVO	BVO	lokalen	aantal II	BSO	PSZ	KO	BVO	BVO	lokalen	lokalen	Leegstand	II	lokalen	m2 BVO	
RK basisschool 't Kompas	Nieuwkuijksestraat 98	1969	1.320	2.227	6	320	1			1.925	302	13	-1	-8%	264	11	1.528	
RK basisschool 't Kompas		2001	408		4													
RK basisschool 't Kompas	Nieuwkuijksestraat 100	1975	499		3													

School in de kern Nieuwkuijk

Leerlingen*	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Het Kompas	210	213	206	185	165	154	149	147	147	146	146	164
Athena	110	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	320	313	306	285	265	254	249	247	247	246	246	264

Lokalen	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Het Kompas	8	8	7	7	6	5	5	5	5	5	5	6

*Leerlingen van Athena worden meegeteld op het Brinnummer van basisschool Het Kompas. Ze zijn gehuisvest in de kern Drunen. Deze locatie wordt gezien als dislocatie. Zie paragraaf 4.1.

Het Kompas

Schoolgebouw bestaande uit

1. een hoofdlocatie met 6 lokalen (Nieuwkuijksestraat 98) uit 1969,
2. dislocatie met 3 lokalen (Nieuwkuijksestraat 100) uit 1975 en
3. een tijdelijke unit met 4 lokalen (2001).

De tijdelijke units worden gebruikt door kinderopvang Mikz (1 lokaal) en Dunamis¹⁹ (3 lokalen). Deze 3 lokalen worden ook gebruikt als uitvalsbasis voor het concept van de bosbessenschool (zie ook basisschool de Bolster: rode bosbes).

De wens is om de school in beide locaties te huisvesten, inclusief kinderopvang en uiteindelijk de tijdelijke units te verwijderen (uiterlijk 2020). Om die reden zal met Dunamis worden overlegd welke alternatieven er voor hen zijn.

¹⁸ Bron: wijkatlas Heusden 2013

¹⁹ Duurzaamheid, natuur en Milieu onderwijs

Aan het Brinnummer en in de prognose van basisschool Het Kompas zijn ook de leerlingen van het hoogbegaafdenonderwijs Athena opgenomen. Voor dit schooljaar betreft het 110 leerlingen. Deze leerlingen zijn in het gebouw aan de Johann de Wittstraat 11 bij De Duinsprong gehuisvest (zie 4.1. kern Drunen). Het feitelijk aantal leerlingen van basisschool 't Kompas komt daarmee op 210 leerlingen. Wat betreft de staat van het gebouw, is er geen duidelijk waarneembare slechte kwaliteit waarneembaar, maar het gebouw zou gezien de leeftijd wel een opwaardering kunnen gebruiken, zodat het weer aan de huidige kwaliteitseisen kan voldoen. In dat verband zou een vorm van upgrading meer voor de hand liggen. Een dergelijke overweging speelt ook bij de andere kleinere kernen.

Maatregelen:

Korte termijn:

1. Onderzoek medegebruik Mikz van ruimte in schoolgebouw en naar alternatieve huisvesting Dunamis;	(2017)
2. Onderzoek naar upgrading	(2018)
3. Realiseren medegebruik in schoolgebouw;	(2019)
4. Verwijderen noodlokalen.	(2020)

Lange termijn:

1. Realisatie upgrading schoolgebouw	(2024)

4.6. Kern Elshout

Korte omschrijving van de kern²⁰.

Kerkdorp Elshout is van oudsher een agrarisch dorp, bestaande uit lintbebouwing.

Elshout kent een rijk verenigingsleven en een gemoedelijke sfeer. Het is een hecht dorp. Het aantal mensen dat vrijwilligerswerk doet of deelneemt aan verenigingsactiviteiten is beduidend hoger dan in alle andere wijken en kernen. De sociale cohesie in Elshout is sterk.

In Elshout staan 593 woningen, waarvan een relatief groot deel er in 1960 al stond. Binnen nu en tien jaar worden er maximaal 100 woningen in de nieuwe woonwijk De Gorsen ontwikkeld. Bouwen gebeurt op zijn vroegst in 2018.

ALGEMEEN				MEDEGEBRUIK RUIIMTEBEHOEFTE 1-1-2016										PROGNOSE 2031		
school	adres	bouwjaar	m2	school	aantal	totaal	lokalen	Totaal	Leegstand	behoefte	Leegstand	%	Aantal	behoefte	behoefte	
			BVO	BVO	lokalen	aantal II	BSO PSZ KO	BVO	BVO	lokalen	lokalen	Leegstand	II	lokalen	m2 BVO	
RK basisschool Th.J. Rijken	Hertog Janstraat 16	1971	1.418	1.418	8	160		1.005	413	7	1	13%	156	7	985	

School in de kern Elshout

Th.J. Rijken	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2031
Leerlingen	160	159	148	145	145	140	142	144	146	145	147	156
Lokalen	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	7

Th.J. Rijkenschool

Het gebouw aan de Hertog Janstraat heeft 8 lokalen en dateert uit 1971.

Er is geen sprake van forse leegstand, ook niet op termijn.

De Th. J. Rijkenschool is een typische dorpschool, waar men elkaar kent, de lijnen kort zijn en de onderlinge betrokkenheid groot is. Het schoolgebouw is goed onderhouden, maar gedateerd. Peuterspeelzaal 't Hummelke zit naast de school en huren een ruimte van Woonveste. Indien er voldoende ruimte in de school is, kan onderzocht worden of de peuterspeelzaal zich vestigen in het schoolgebouw. Verder is het de wens van het schoolbestuur om op termijn een vorm van nieuwbouw te onderzoeken. Een en ander is echter zeer afhankelijk van de staat van het gebouw. In dat verband zou gezien de leeftijd van het gebouw een vorm van upgradatie meer voor de hand liggen.

Een dergelijke overweging speelt ook bij de andere kleinere kernen: er is geen duidelijk waarneembare slechte kwaliteit van de gebouwen, maar de gebouwen kunnen wel een opwaardering gebruiken, zodat zij weer aan de huidige kwaliteitseisen voldoen.

²⁰ Bron: wijkatlas Heusden 2013

Maatregelen:

Korte termijn:

1. Onderzoek medegebruik peuterspeelzaal in schoolgebouw	(2017)
2. Realiseren van medegebruik in schoolgebouw	(2018)
3. Onderzoek naar upgrading in schoolgebouw	(2020)

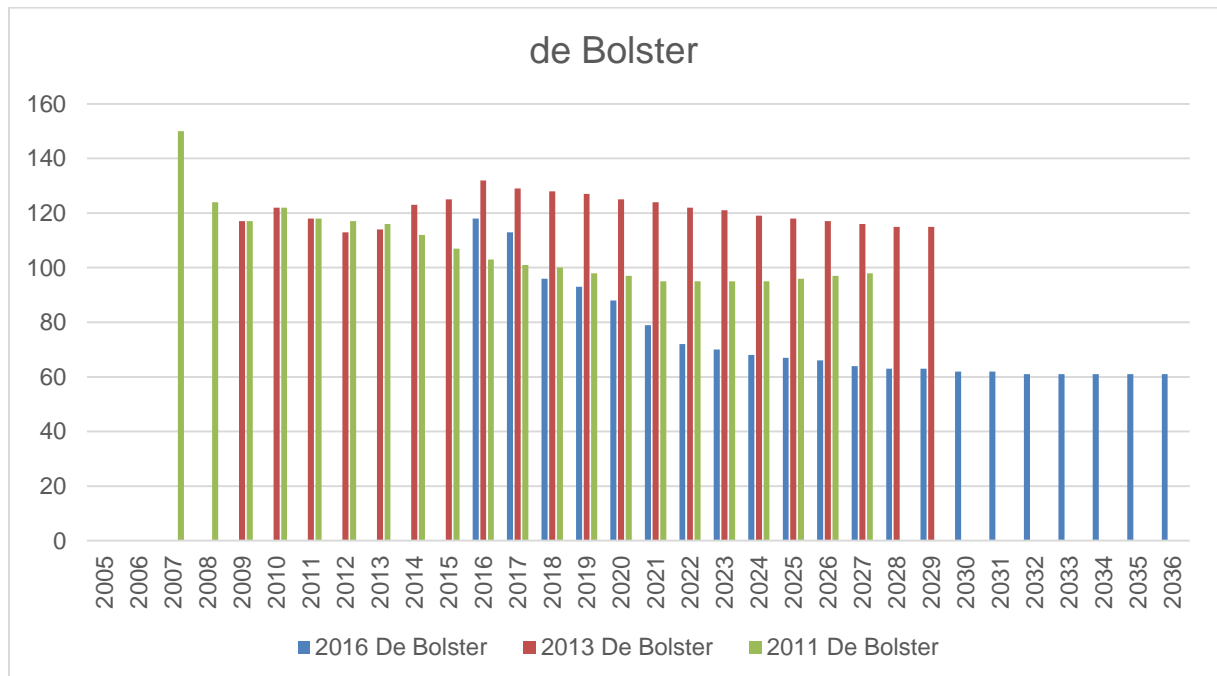
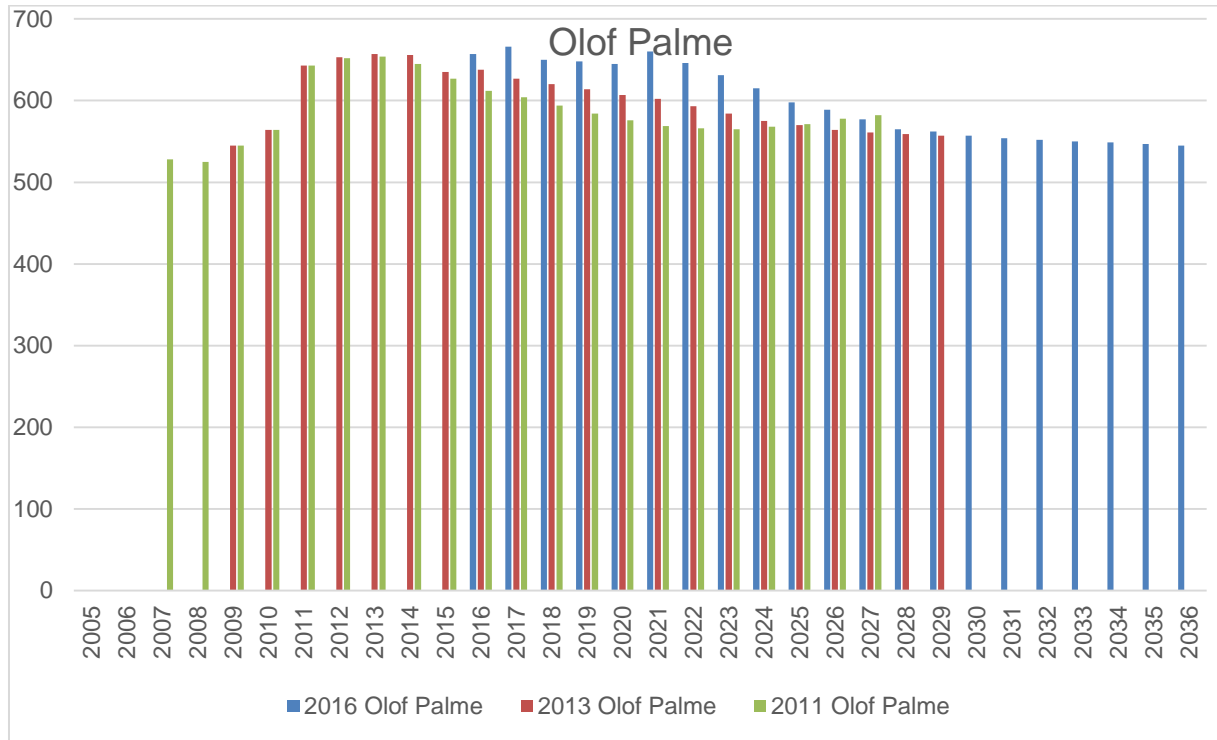
Lange termijn:

1. Realisatie upgrading schoolgebouw	(2022)

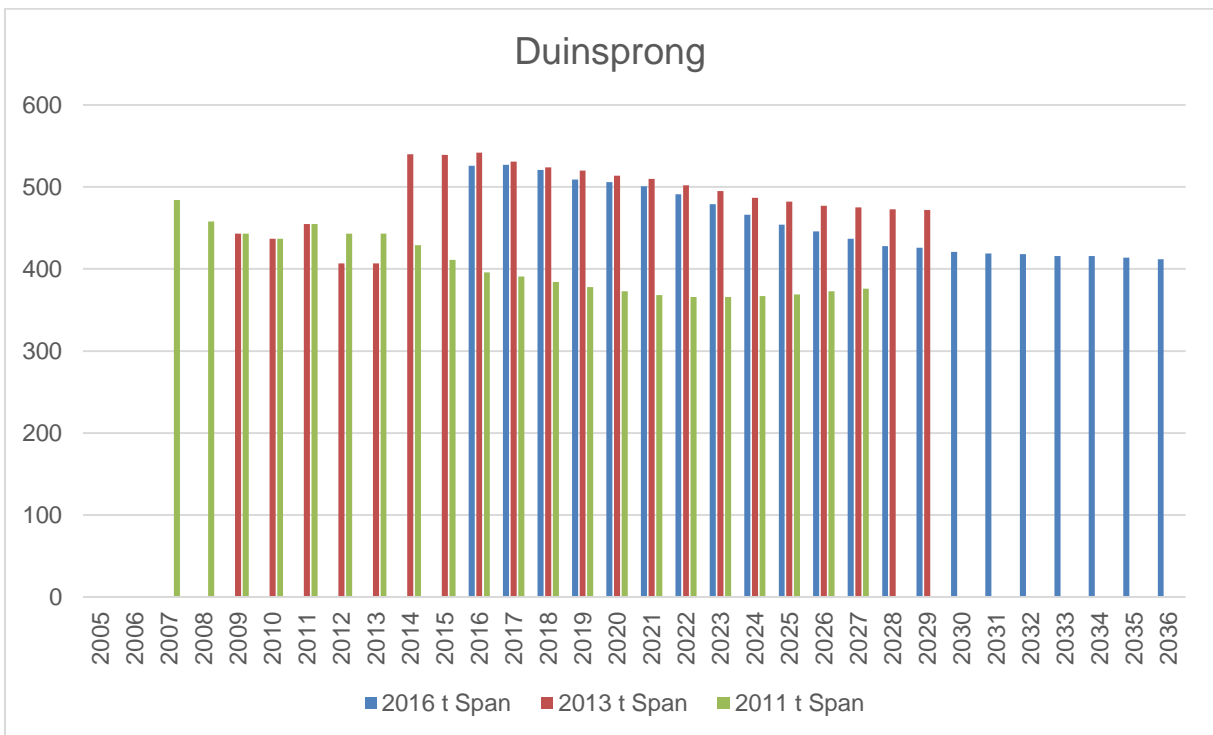
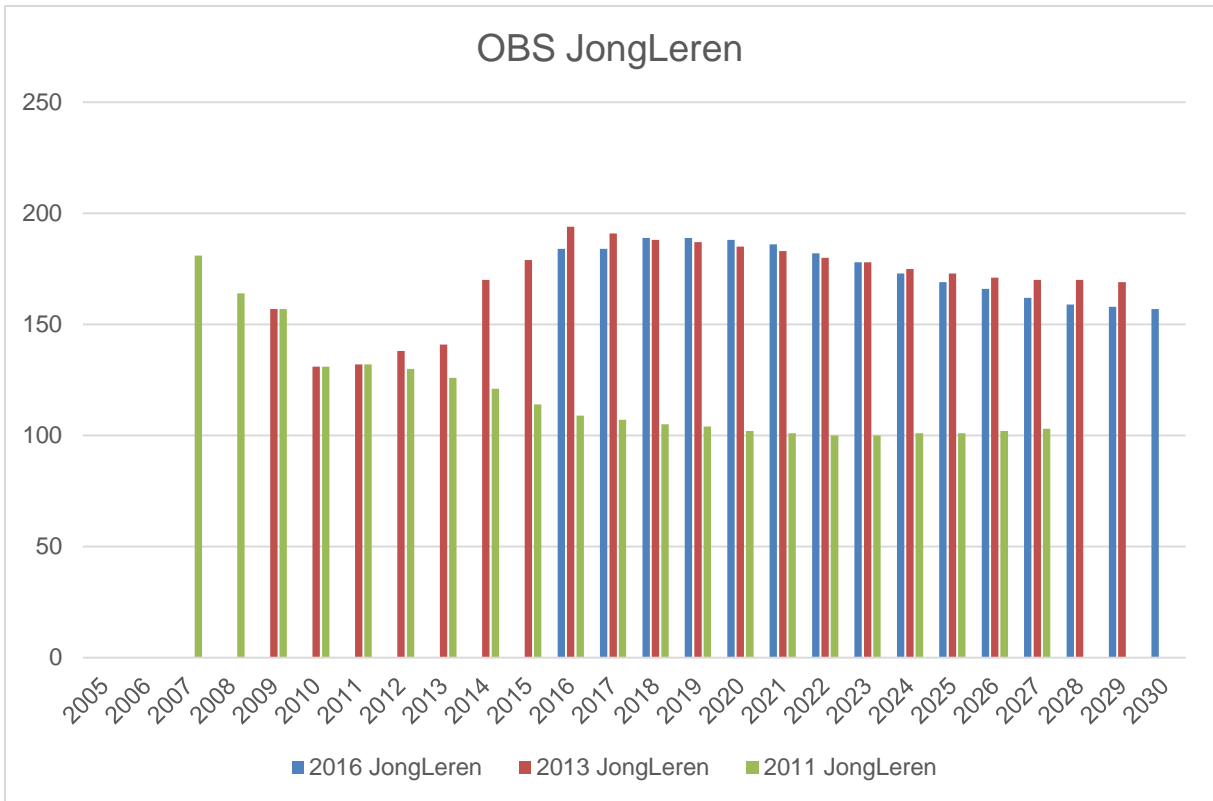
5. Bijlagen

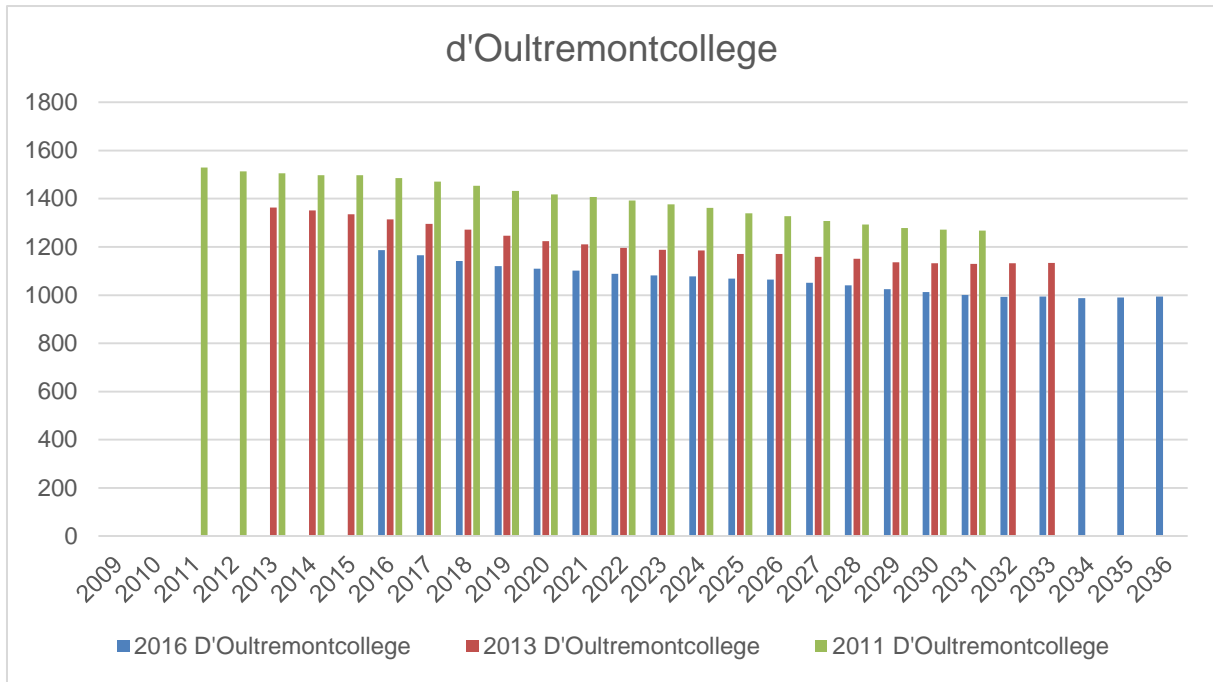
Grafieken scholen

Kern Druken

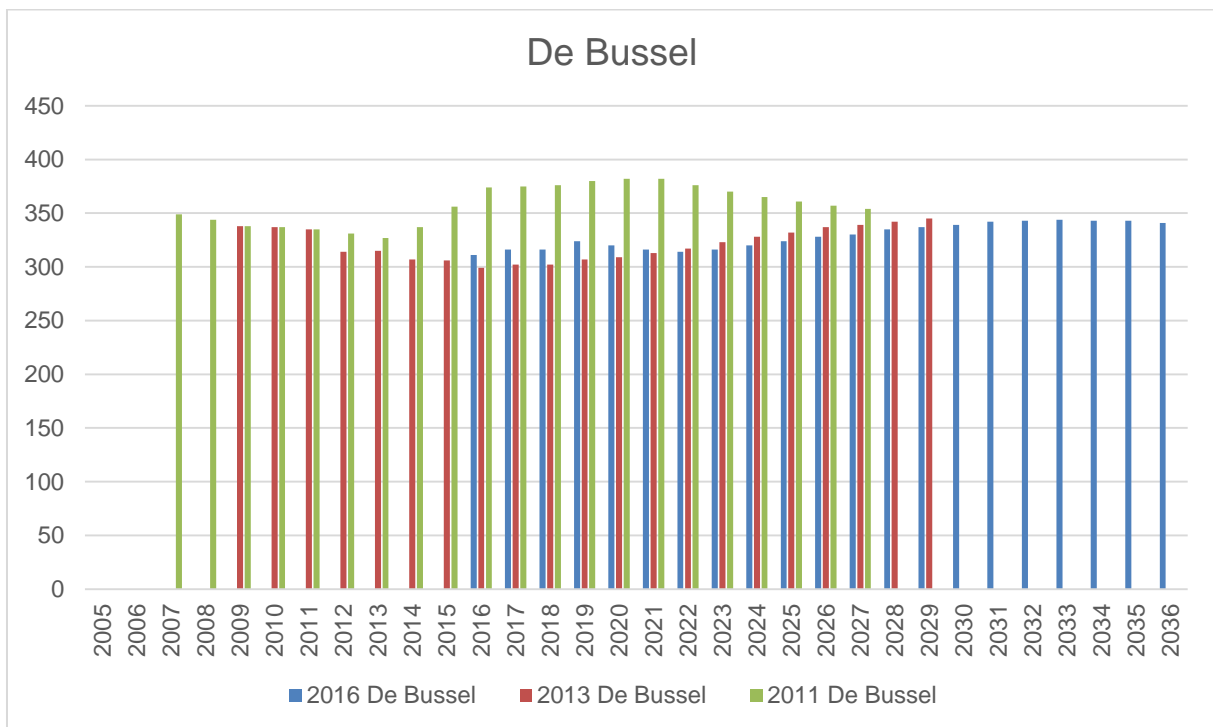

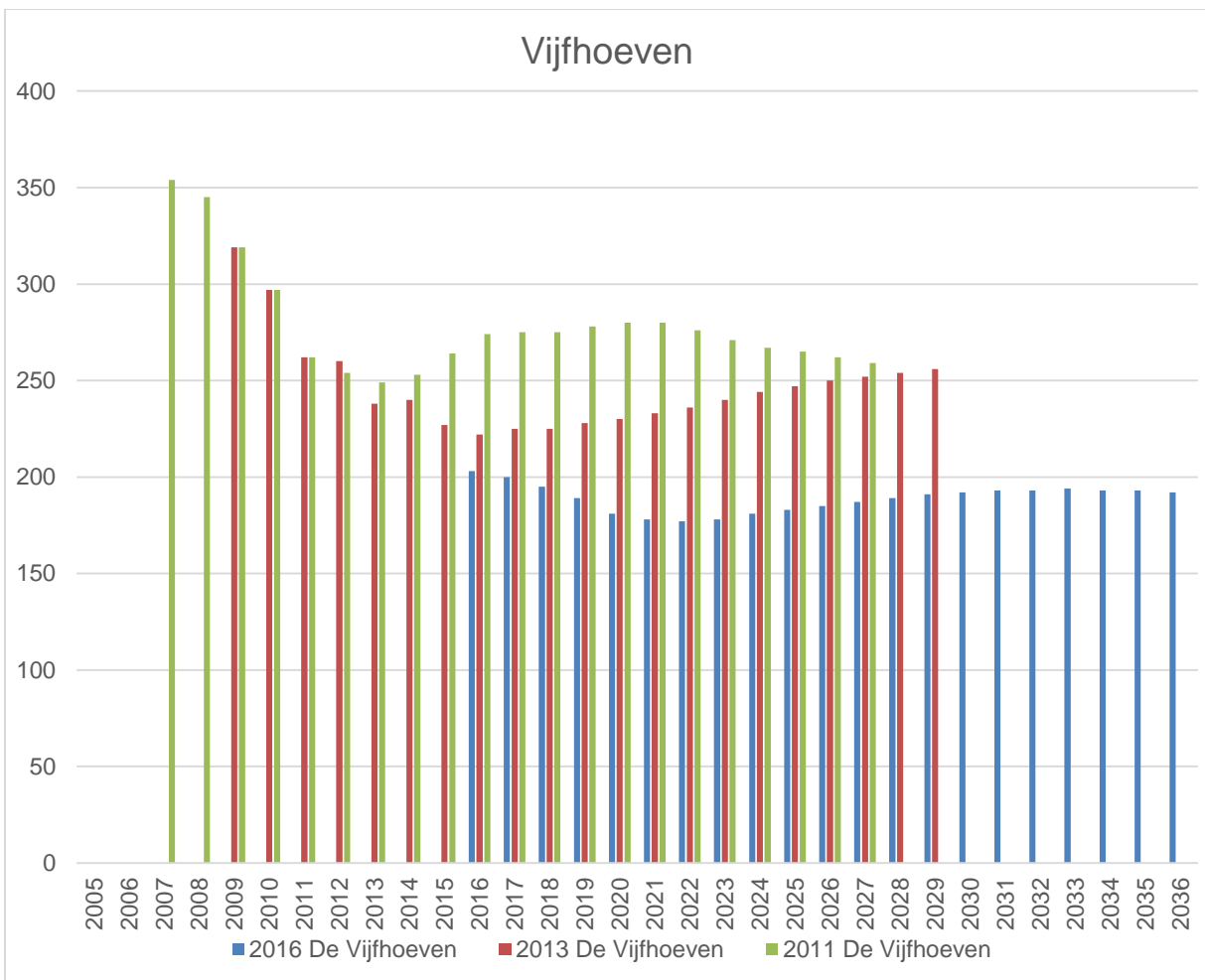
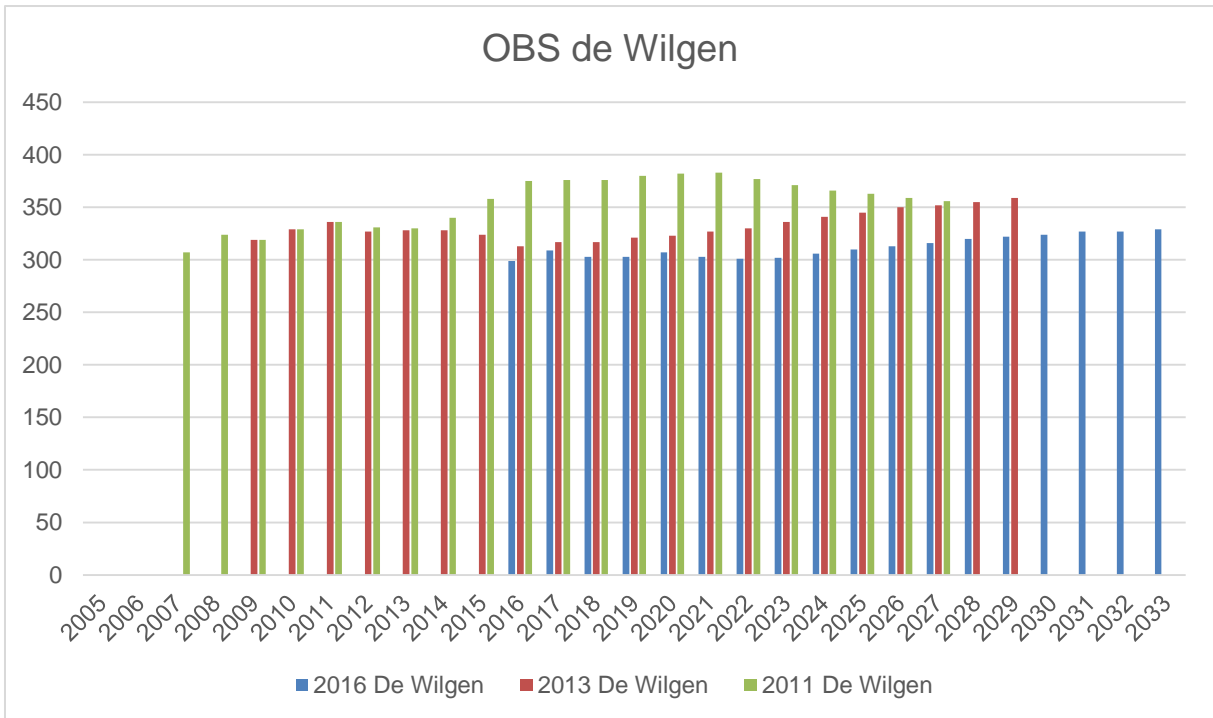

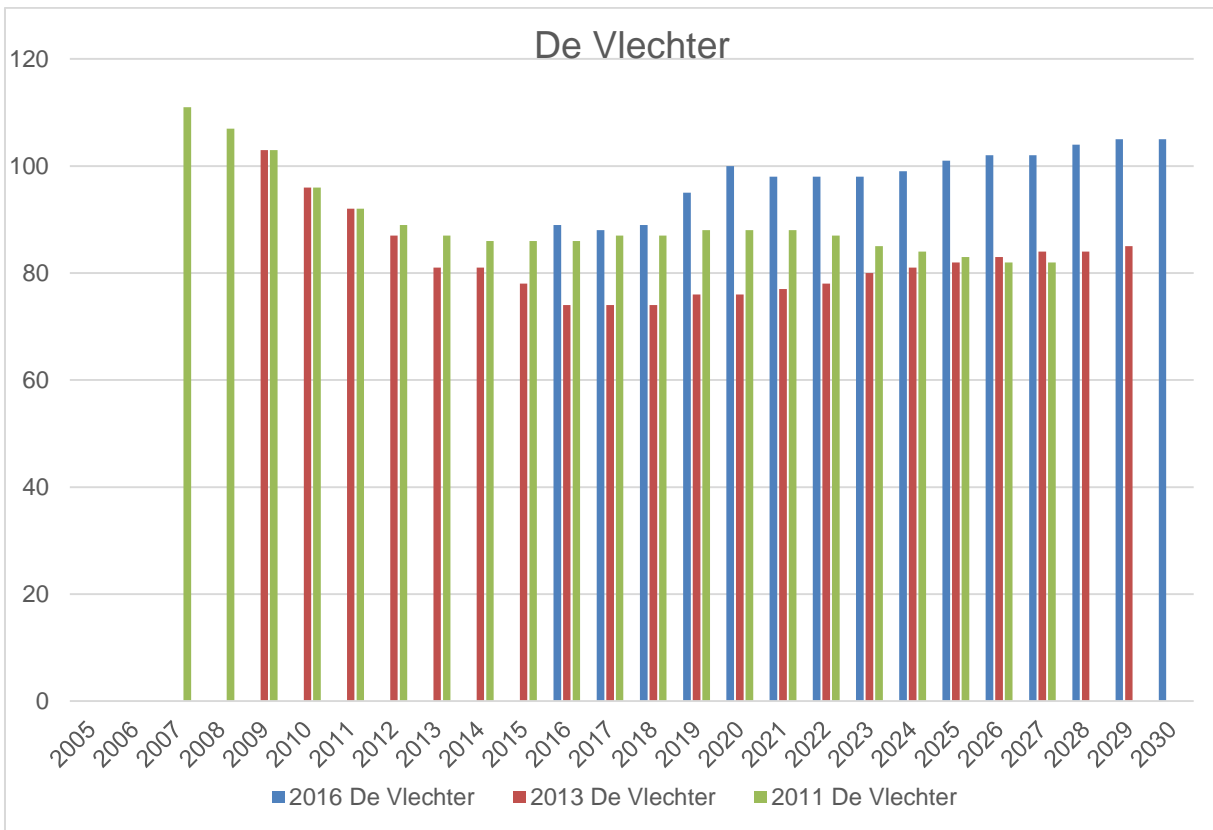
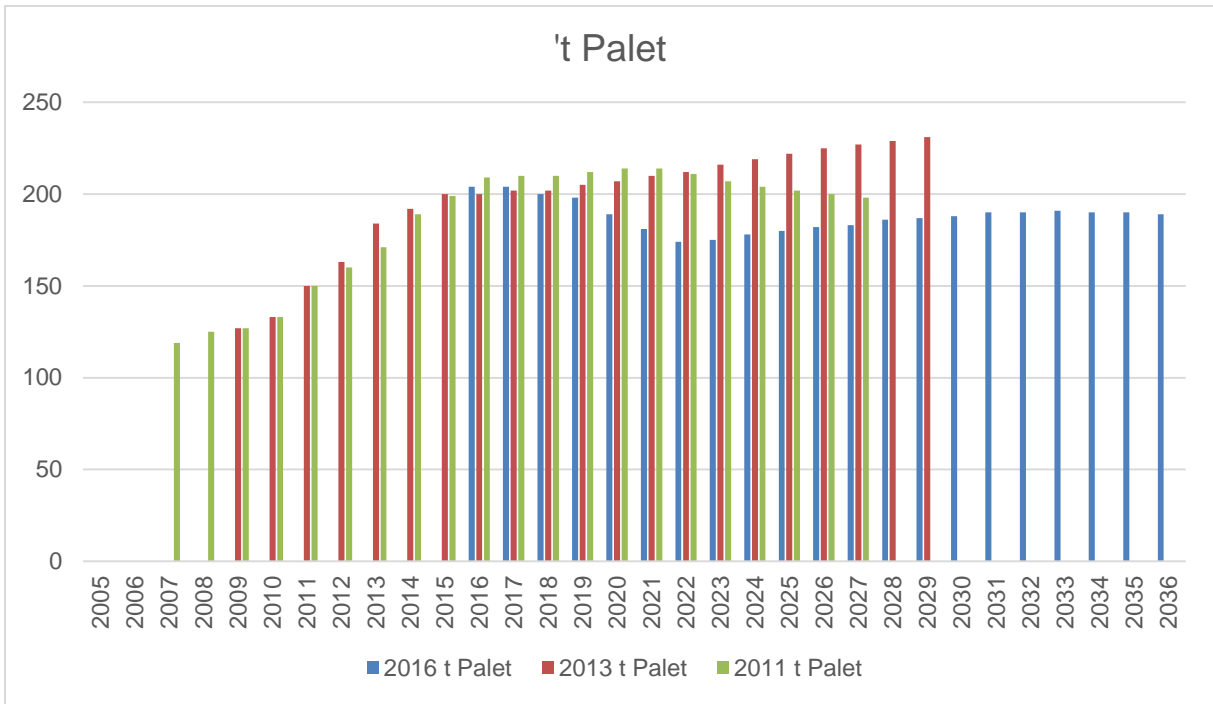

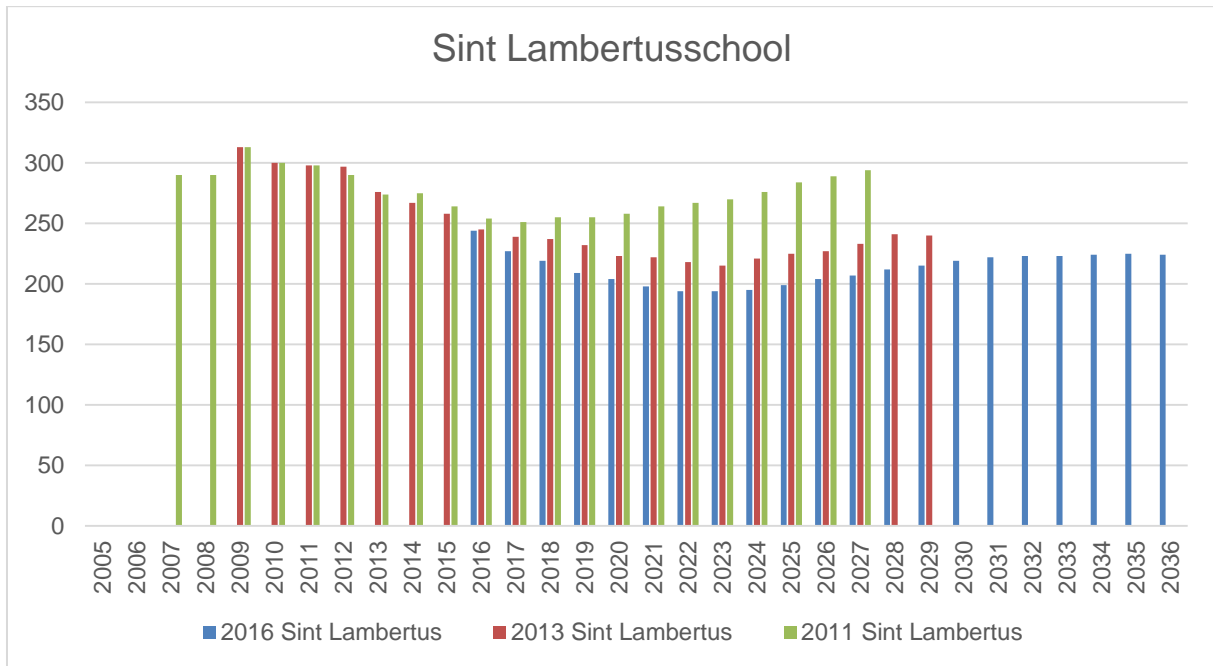
Kern Vlijmen

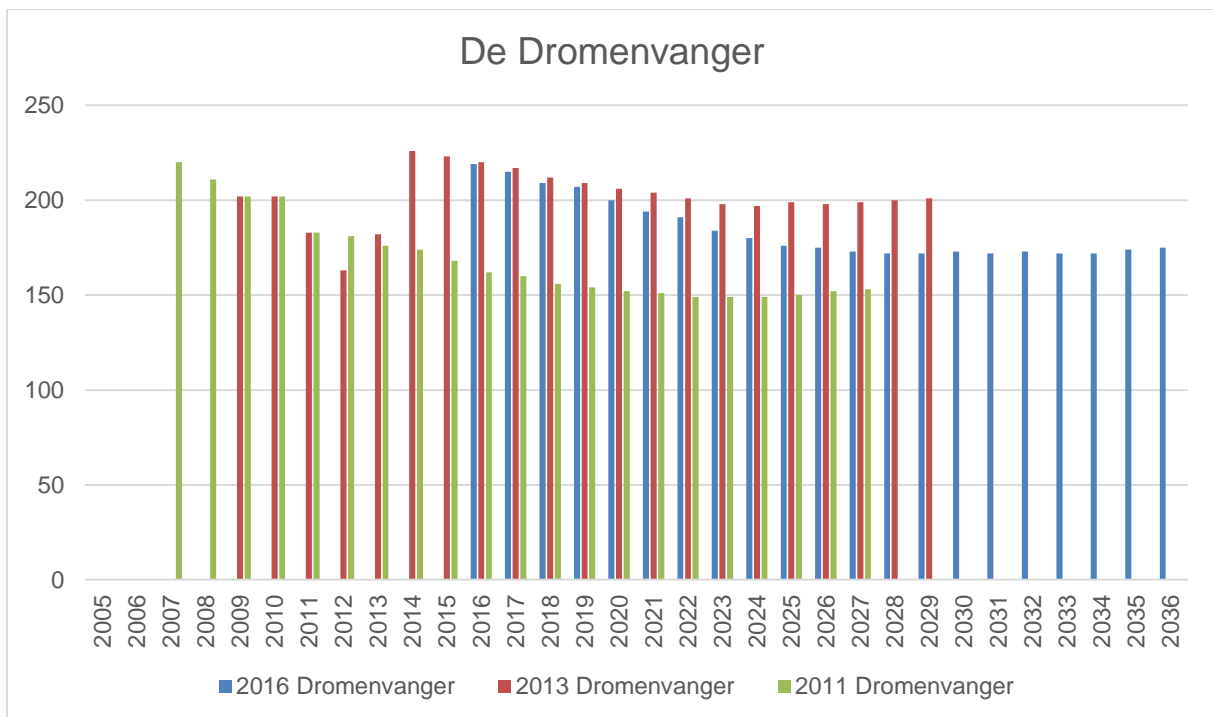

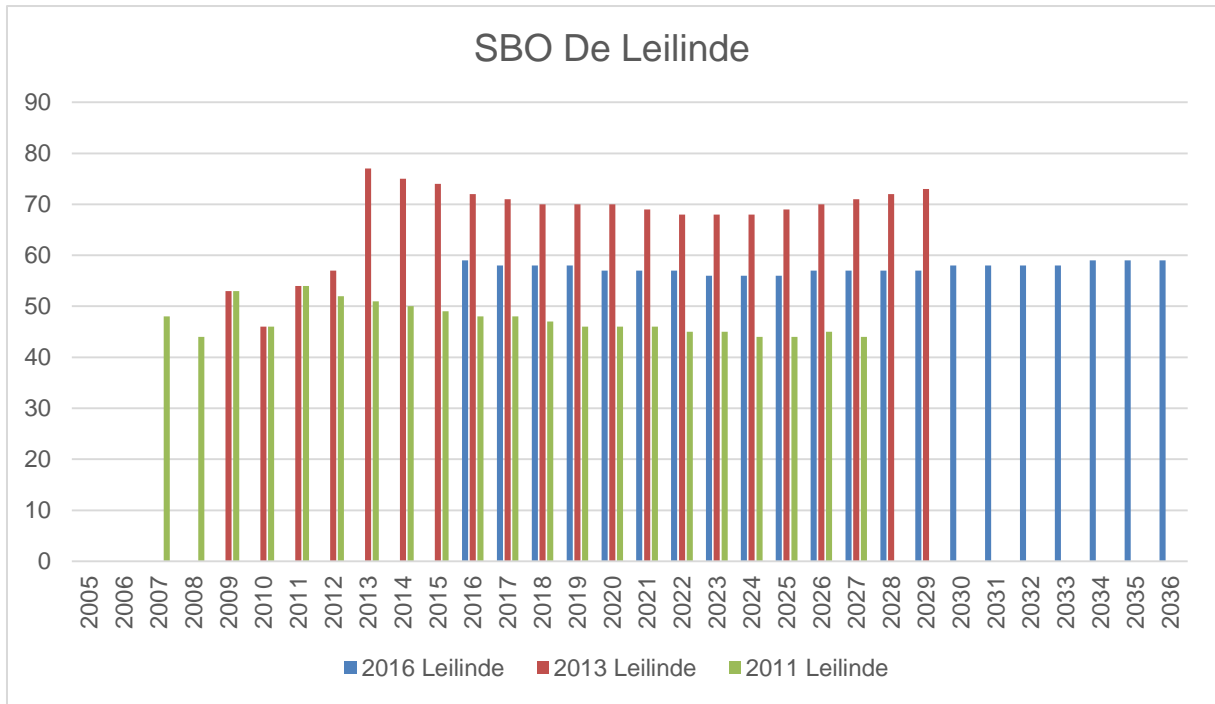

Kern Haarsteeg

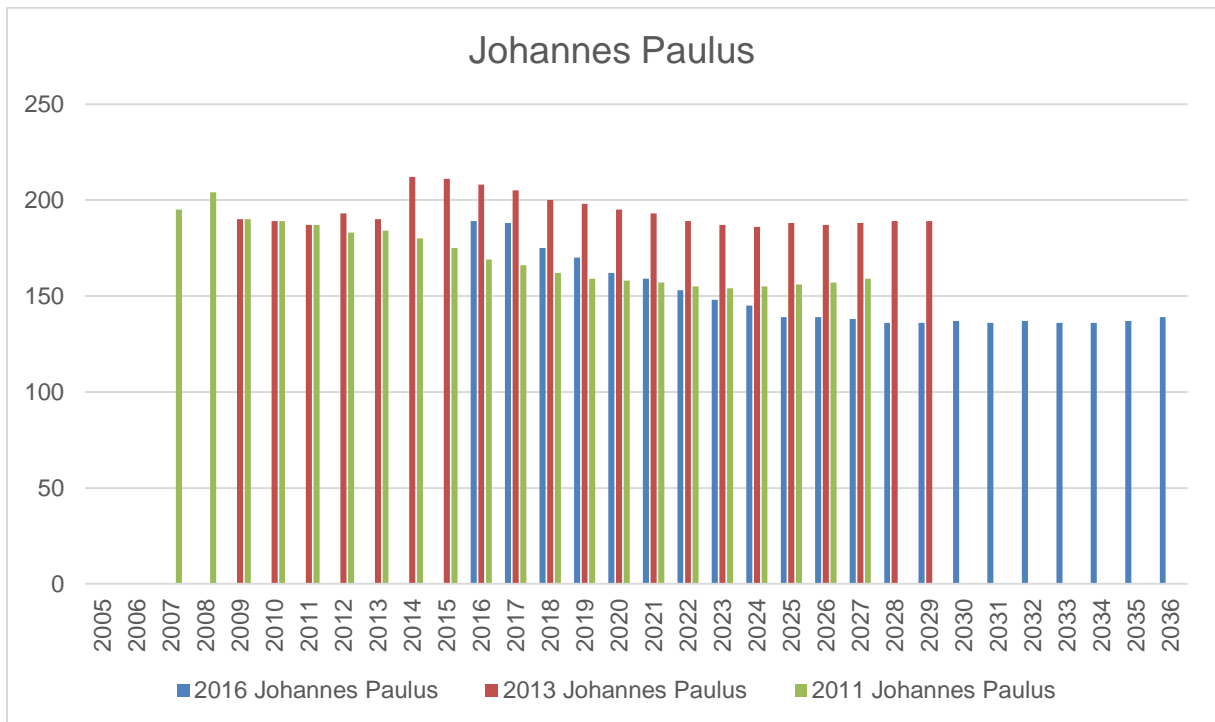

Kern Oudheusden

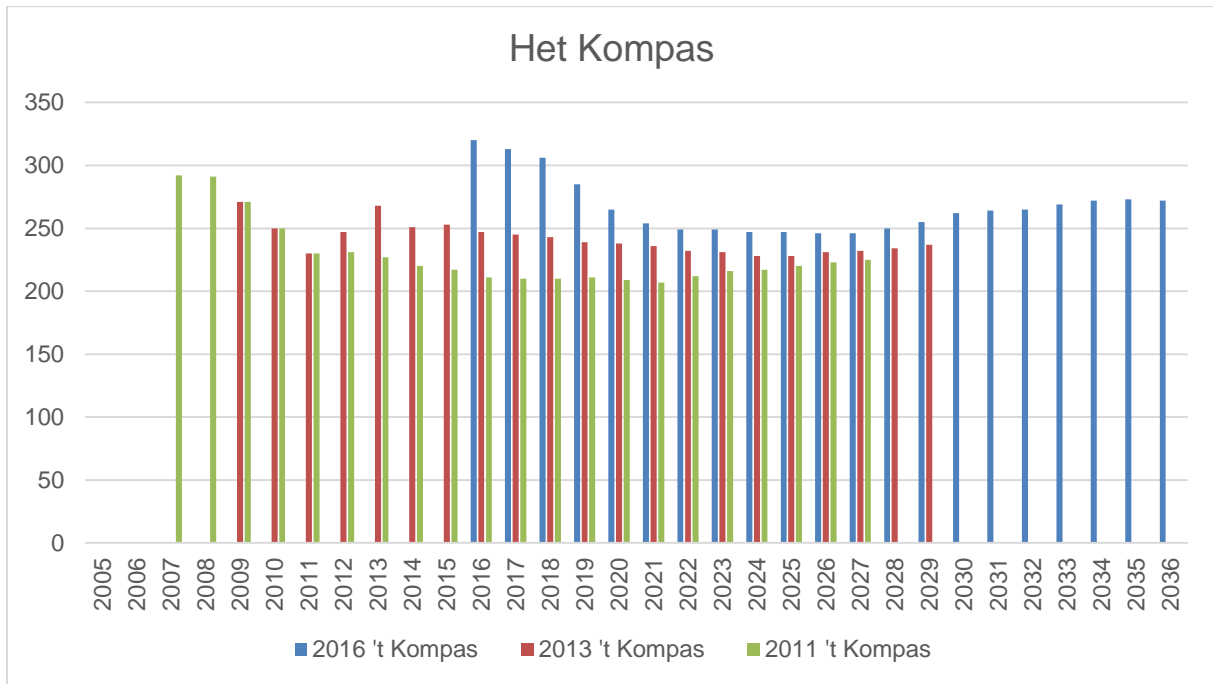

Kern Heusden – Vesting

Kern Nieuwkuijk

Kern Elshout

